

ANTANAS DUNDZILA DIRVOS KONKURSO LAIMĖTOJAS

Antanas Dundzila, šiais metais su savo "Šių laikų istorija" laimėjo 29-tą DIRVOS novelės konkursą. Metinio konkurso \$700 premija yra gaunama iš a.a. Simo Kašelionio palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania. Autorius yra konkurso premijos pinigų atsisakęs, juos paskytė nuo bolševikų nukentėjusiųjų reikams Lietuvoje.

Premijos įteikimas įvyko lapkričio 9 d. Chicagoje, Korp! Neo-Lithuania metinės šventės iškilnių metu. Apie šventę plačiau bus skančiame numeryje.

Šiais metais DIRVOS novelės konkursas atsiųstais kūriniais buvo turtingas. Viso jury komisija turėjo įvertinti net 13 kūrinių, iš kurių net keturis rekomendavo redakcijai DIRVOS atkarpoje atspausdinti. DIRVA dėkoja jury komisijos nariams Nijolei Jankutei Užubalienei, Česlovui Grincevičiui ir Vytautui Kasniūnui už įdėtą triušą vertinant išėivijos kūrybinius polėkius.

DIRVOS bendradarbis, konkursą laimėjęs Antanas Dundzila, gimė 1932 Kaune. Amerikoje įsigijo mechaninės inžinerijos baka-

Čiurlionio Ansamblis 1952 m. Lietuvių Kultūriniam Darželyje, Clevelande. Pirmos eilės vidury sėdi Ona Mikulskienė – kanklių orkestro vadovė, antros eilės vidury – komp. Alfonsas Mikulskis – Ansamblio vadovas, trečioji eilė – Juozas Stempušis – tuometinis Ansamblio valdybos pirmininkas

lauro ir magistro laipsnius, o, pradėjęs plisti kompiuterių naudojimui, nuo 1961 darbuojasi informatikos srityje.

Gavęs JAV valdžios Fulbright'o vardo stipendiją, 1981 m. rudenį kartu su sūnumis praleido Lietuvoje, skaitydamas paskaitas iš savo profesijos srities. Nuo 1955 bendradarbiauja išėivijos lietuvių spaudoje ir kurį laiką redagavo anglų kal-

(Nukelta į 3 psl.)

AUKSINIŲ KANKLIŲ AUKSINĖ DAINA

Čiurlionio ansambliui baigus darbą

Nijolė Kersnauskaitė

1991 spalio 29 d. Lietuvių namuose įvykusioje spaudos ir radijo konferencijoje, LTM ansamblio "Čiurlionis" valdybos pirmininkas Vladas Plečkaitis pranešė šių metų spalio 27 dienos ansamblio visuotinio narių susirinkimo nutarimą užbaigti ansamblio veiklą. Susirinkimas pageidavo viską, kas galima, įskaitant pinigus, skirti Lietuvai. Susirinkimui pirmininkavo Violeta Žilionytė-Leger, sekretariavo Jonas Citulis. Sprendimas uždaryti ansamblio veiklą buvo padarytas dalyvavusiųjų balsų dauguma. Susirinkimas taip pat įpareigojo ansamblio valdybą šešių mėnesių laikotarpyje sutvarkyti visus su uždarymu susijusius reikalus.

Muzikas, kompozitorius Alfonsas Mikulskis įkūrė Čiurlionio ansamblį Vilniuje, 1940 sausio 15 d. Į Lietuvą artėjo tamsi ir ilga vergijos naktis. Ansamblis surišo savo dainos, šokio ir tautinės muzikos kelią su Tėvynės likimu. Išėivijoje garbindamas Lietuvą šokiu ir

daina, ansamblis įsijungė į penkis dešimtmečius užtrukusią Lietuvos laisvės kovą. Ir tiek dešimtmečių įvairiuose pasaulio kraštuose skambėję Čiurlionio dainos naujais aidais atsiliėpė ir įsiliejo į pavergtos Lietuvos "dainuojančią revoliuciją", laimėjusią tėvynei laisvę ir viso pasaulio pagarbą.

Didingas tad buvo LTM Čiurlionio ansamblio tikslas ir nueitas kelias. Muziką Alfonsą Mikulskį darbe ištikimai lydėjo jo žmona, kanklių motina Ona Mikulskienė. Jie abu savo visą gyvenimą paskyrė savo didžiajai šeimai – Čiurlionio ansambliui.

Muz. A. Mikulskiui mirus, 1983 metais jo darbą perėmė ilgametis ansamblio chormeisteris Rytas Babickas. Jo ankstyva mirtis 1987 metais nutraukė pradėtą gražų darbą ir sugriovė ateities planus. Į darbą su ansambliu įsijungė neseniai Amerikoje mokslus baigęs dr. Bronius Kazėnas, bet dėl kitų išpareigojimų savo profesijoje turėjo palikti Čiur-

lionio ansamblį. Iš Lietuvos atvyko muz. Gediminas Purlys ir kartu su ansambliu įvykdė du svarbius užsimojimus: iškilmingai atšventė 50-tąją ansamblio sukaktį ir įgyvendino a.a. muz. Alfonso Mikulskio svajonę ir įsipareigojimą – parvežti ansamblį į Lietuvą. Lietuvon Čiurlionio ansamblis grįžo 1990 metų rudenį. Ir to sugrįžimo nei vienas ansamblietis niekada neužmirš.

1991 pavasarį, po atsiveikinimo koncertų Philadelphijoje, Chicagoje ir New Yorke, muz. Gediminas Purlys sugrįžo į Lietuvą. Ansamblis liko be vadovo. Į pakartotiną kvietimą jaunimui įsijungti į ansamblio dainininkų eiles mažai kas atsiliėpė. Todėl ir atėjo laikas daryti sprendimą. O jį padaryti nebuvo lengva, nes jį daryti turėjo tie, kuriems Čiurlionio ansamblis buvo brangiausias.

Spaudos ir radijo konferencijoje ši trečiadienį, spalio 29 d. padarytas pranešimas apie Čiurlionio ansamblio veiklos uždarymą buvo sutiktas su nusiminimu. Jau ateidami visi maždaug žinojo, ko ateina. Todėl ir į Čiurlionio ansamblio patalpas įdėjus visus sutiko neįprastas juoko aidas ir žmonių kalbos, o tylą.

(Nukelta į 5 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **LIETUVOS PINIGAI LITAI PAKELIUI Į RINKĄ** – tokios kalbos lapkričio 5 d. buvo visų Lietuvos žmonių lūpose. Mat, Aukščiausioji Taryba paskyrė trijų asmenų komisiją, kurią sudaro Aukščiausios Tarybos pirmininkas, Lietuvos vyriausybės pirmininkas ir Lietuvos Banko valdytojas. Toji komisija bet kada turi teisę paskelbti, kada iš apyvartos jau išimamas rublis ir jis pakeičiamas litu. Taip pat tos komisijos nustatoma ir lito vertė. Manoma, kad keičiant už 10 rublių bus duodamas 1 litas. Ar tai pasitvirtins, sužinosime tik tada, kada komisija paskelbs lito įvedimą.

Litai jau yra atvežti į Lietuvą ir dėl jų saugumo net buvo paleisti gandai, kad į Lietuvos Banką atsiųstas paketas su bomba, kuri dabar išmontuojama ir žmonės, saugodamiesi nelaimės, kol kas ten nesilankytų.

Žmonės to gasdinimo paklausė, o vėliau sužinojo, kad tuo metu buvo atvežti ir į banką kraunami litai...

Ar visiškai taip buvo, mes netvirtiname, bet gandas laiku ir gera intensija paleistas, niekam nepakenkė...

• **KONSTITUCIJOS KLAUSIMAS TEBĖRA ĮKLIMPES** ir dėl jos priėmimo atidėliojimo daug kas kaltinamas. Dabar Aukščiausioji Taryba priėmė nutarimą, kad darbas turi būti tuoj atnaujintas ir vasario 1 d. atiduotas parlamento svarstyčiai.

• **AUKŠČIAUSIOJ TARYBOJ**, svarstant emigracijos reikalus priimtas nutarimas, kad iš Lietuvos būtų sulaikytas jaunuolių išvažiavimas ir todėl nutarta: jaunuoliai, tik Lietuvoje atlikę karinę prievolę, gali prašyti legalaus leidimo iš Lietuvos išvažiuoti. Ir dar, jei jie turi oficialias žinias, kad į norimą kraštą bus įsileisti ir nevargs kur nors pakeliui į klimpę.

• **EUROPOS PARLAMENTO DELEGACIJA** lankosi Lietuvoje ir tytinėja visas aplinkybes, kad laimėtos nepriklausomybės pripažinimas niekur netrukdytų įstoti į Europos kraštų bendruomenę. O taip pat, kad Lietuvoj buvimas sovietinės kariuomenės nekenktų Lietuvai išeiti į pilną poitinį ir ekonominį savarankiškumą.

• **AR KELIAUSIME Į LIETUVĄ, IR ATGAL Į AMERIKĄ, LENKŲ LĖKTUVAIS** – toks klausimas kyla skaitant žinią, kad beveik baigti pasitarimai ir Lenkijos lėktuvų bendrovė LOT pradės tokius skrydžius. Skrendant per Lenkiją kelionė būsianti keliais šimtais mylių trumpesnė. Bet ar bus pigesnė, apie tai neužsimenama.

• **SPALIO 28 D. BAIGTI PASITARIMAI INDIANAPOLYJE**, kur dalyvavo ir JAV viceprezidentas Quayle, Lietuvai ir kitiems Pabaltijo kraštams davė nemažai naudos. Amerika sutiko pramonės ir prekybos įmonėms, kurios sudarys su tais trimis kraštais sutartis, duoti saugumo garantijas.

• **LIETUVOS AUKŠČIAUSIOS TARYBOS SPAUDOS SKYRIAUS DIREKTORIUS ANDRIUS AŽUBALIS** pranešė, kad Lietuva jokių sovietinių skolų nemokės kaip okupantams, kurie viską darė kad tik Lietuvą visokiais saitais būtų pririšta prie Sovietų Sąjungos ir niekad nuo jos negalėtų atsikabinti. Lietuvos reikalais jie niekad nesitarė, o darė ką Komunistų partija ir Kremlius buvo suplanavę.

• **SOVIETIJOS GENERALINIS PROKURORAS** Nikolaj Trubin pranešė, kad rehabilitavo mūsų buvusį ministrą pirmininką Antaną Merkį ir Estijos buvusį prezidentą Konstantiną Paets.

Vieni budeliai juos nužudė, o kiti dabar juos rehabilituoja. Mes ir be tokių pranešimų geriau žinome už ką jie buvo kalinami ir nužudyti.

• **ŠIAIS METAIS ČERNOBILIO ATOMINĖ ELEKTINĖ** kelis kartus šiaip taip išvengė naujos avarijos. Dabar Ukrainos vyriausybė nutarė, kad ji už dviejų metų turi būti nugriauta. Mums tas nutarimas todėl rūpi, kad Ignalinos elektrinė statyta pagal Černobilio pavyzdį ir taip pat turi panašių aptarnavimo bėdų.

• **LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJ TARYBOJ** svarstoma išleisti 50,000,000 milijonų sumai bonų kurie biudžetui duotų būtina reikalingą svetimą valiutą. Tie bonai būtų platinami užsieniuose, daugiausia tarp lietuvių.

Gavus tokią žinią pirmoji reakcija buvo: sutvarkykite Lietuvos pilietybės keistą įstatymą ir tik tada eikite su bonais, jei norite gerų rezultatų.

• **LIETUVOS PASIENIUOSE** šią savaitę buvo du nemalonūs incidentai, kuriuos vykdė persirengę sovietiniai kariai, greičiausia pabėgę omininkai. Vienus, šaudydami nuvijo mūsų pasienio sargybiniai, o kitoj vietoj du suėmė ir atidavė prokuroro įstaigai.

• **AUKŠČIAUSIOS TARYBOS PIRMININKAS VYT. LANDSBERGIS** tarp lapkričio 10-18 d. bus JAV ir, greičiausia, Romoje. Į JAV V. Landsbergį kviečia Profesinės Sąjungos.

• **LIETUVOJE, IŠ TIKRINAMŲ dokumentų** sužinota, kad KGB turėjo 16,000 agentų.

**Visi, kurie skelbiasi Dirvoje
niekad nesigaili**

Kernavės parapijos klebonija, turbūt, viena iš didžiausių ir gražiausių klebonijų pasaulyje. Priekyje yra prūdas, vaizduojantis Lietuvos žemėlapią kontūrus, o antrame aukšte yra įsikūręs privatus V. Kapočiaus nuotr.

LIETUVA RUOŠIASI EKONOMINĖMS REFORMOMS

Antanas Butkus

New Yorko Times spalio 28 d. išspausdino Lietuvos respublikos Ekonomikos ir Užsienio reikalų programos vedėjos Dalios Grybauskaitės skelbimą su ministerio pirmininko nuotrauka. Jame pranešama apie Lietuvos pasiruošimus ekonominei reformai. Lietuvos ilgalaikė svajonė įtvirtinti Nepriklausomybę pasidarė politinė tikrovė. Lietuvos respublika jau yra Jungtinių Tautų narys ir ją pripažįsta didžioji dalis pasaulio tautų, įskaitant ir Sovietų sąjungą.

Lietuva padarė didelę pažangą nuo to, kai ji kovo 11 d. pasiskelbė atstatanti savo Nepriklausomybę. Lietuvoje jau yra pagrindinė struktūra dėl ekonominio augimo ir jos vyriausybė, premjero Gedimino Vagnoriaus vado vaujama, sparčiai dirba, kad įgyvendintų ekonomines reformas, kurios buvo numatytos ir patvirtintos parlamento. Tačiau pakeisti komandinę ekonomiką, kurią taip nugyveno 50 metų užtrukęs centrinis planavimas ir blogas administravimas, yra sunkiau, negu buvo galvota.

Nežiūrint to, pagrindiniai principai ir legalūs pagrindai jau yra sukurti. Da-

bar tik lieka tuos principus praktiškai įgyvendinti. Vienas iš svarbiausių yra radikalus ekonominių santykių pakeitimas privačios nuosavybės teise...

LAISVOS RINKOS ĮVEDIMAS

Privatizacijos įgyvendinimas yra pagrindinis vyriausybės tikslas. Užsibrėžta sumažinti valstybės nuosavybę žemiau 40% viso Lietuvos turto.

Parlamento priimtas privatizacijos įstatymas numato perleisti į privačią nuosavybę didžiąją dalį valstybinės pramonės įmonių, žemės ūkio ir namų statybos pramonės bei žemės reformą ir jos pervedimą į privačią nuosavybę. Tam tikslui numatyta investicinių čekių ir bendrųjų talonų sistema. Įstatymai numato, kad investuotojai galės naudoti juos, ar kitą konvertuojamą valiutą naujai privatizuotai nuosavybei įsigyti.

Vyriausybė planuoja perleisti apie 20% valstybės nuosavybės nemokamai. Investicinius čekius nebus galima perleisti kitiems ir jie galios tik ribotą laiką.

Valstybinė nuosavybė bus pardavinėjama varžytinėse.

Privatizacijos procesas bus vykdomas trim etapais. Pirmoj stadijoje bus privatizuojamos mažos kompanijos ir jų turtas pardavinėjamas už rublius – viso 10% valstybės turto. Antrojo ir trečiojo stadijoje bus privatizuojamos didesnės ir didelės įmonės už naujus pinigus – litus. Parlamentas sudarė įmonių sąrašus, kurios bus parduodamos už konvertuojamą valiutą.

UŽSIENIO INVESTICIJOS

Vyriausybė stengsis pritraukti užsienio investicijas. Užsienio investicijų įstatymas jau priimtas. Jis numato užsienio kapitalui lengvatas tokiu būdu sudaryti sąlygas akcijų įsigijimui ir naujų kompanijų formavimui. Tos kompanijos trim metams bus atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

Trečiasis vyriausybės noras – perorientuoti Lietuvos užsienio prekybą į Vakarų pasaulio rinką. Tam tikslui bus stiprinami ryšiai su pagrindinėm tarptautinėm biznio institucijom.

Visi šie planai bus bandomi įgyvendinti dar 1991 metais ar 1992 pradžioje. Lietuva yra pasirengusi radikaliai ekonominei reformai ir tikisi, kad susilauks tinkamo dėmesio ir bendradarbiavimo iš laisvojo pasaulio.

Kernavės klebonijoje esančio privataus muziejaus viduje. Tarp eksponatų matomas svečias iš Chicago, žurn. Ed. Šulaitis.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centų •
Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę •
Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

CHICAGOJE PAGERBTAS BRONIUS KVIKLYS

Edvardas Šulaitis

Prieš metus amžinybėn iškeliauvusio visuomeninko ir žurnalisto Broniaus Kviklio prisiminimas bei pagerbimas, įvykęs spalio 27 d. Jaunimo Centro didž. salėje, sutraukė gana didelį būrį mūsų tautiečių – velionies darbų talkininkų, rėmėjų, gerbėjų. Kadangi Kviklys nuo jaunystės dienų buvo skautas, tad nenuostabu, kad minėjima surengė Akademini Skautų Sąjūdis, o dalyvių tarpe matėsi daug skautų sąjūdžio narių.

Apie B. Kviklį: jo asmenį ir darbus kalbėjo keturi žmonės: dr. Jurgis Gimbutas iš Bostono ir chicagiečiai – dail. Petras Aleksa, kun. Pranas Garšva ir istorikas Jonas Dainauskas. Atrodė, kad buvo norima padaryti kalbėtojų konkursą, kuriame būtų galima išrinkti geriausiąjį. Jeigu taip buvo planuota, tai tokiu reikia išskirti paskutinįjį – Joną Dainauską, velionies viena iš pagrindinių draugų nuo Dainausko atvykimo Chicagon dienos – 1961 m. kovo mėnesio. Jeigu kiti kalbėjusieji užgriebė tik paskirus B. Kviklio veiklos bruožus (nors kai kas visų kalbėtojų tekstuose kartojosi), tai Dainauskas jį pristatė "pilną" trumpai, bet drūtai. Jeigu jis būtų kalbėjęs pirmas, tai kitų kalbėtojų, turbūt, nebūtų reikėję.

Dainauskas visų pirma B. Kviklį pristatė kaip žmogų, kuriam rūpėjo darbas ir kuris neturėjo laiko pramogoms, tuščiam valandų leidimui. Kviklys net nerūkė, negėrė, nebaliavojo, bet vis bėgo, skubėjo, norėdamas atlikti savo užsimojimus. Jis mokėjo išlikti lietuviu – kukliu lietuviu, išlaikyti lietuviškas savybes, telkti lituanistinę medžiagą, sielotis jaunimu. Buvo sugyvenamas – socialus žmogus, ieškojo kompromisų, bet buvo principingas, nemokėjo pataikauti. Kviklys buvo informacijos telkimo cent-

ras: pats informavosi ir kitus informavo – privačiai ir spaudoje. Pinigais domėjosi tik tiek, kiek jų reikėjo įsigyti lituanistikos kūriniams ar daiktams. Buvo kitų rėmėjų, kolekcionierių, laikėsi skautiško principo – "Ad Meliorem" ir kt.

Pažymėjo, jog B. Kviklys Amerikoje išleido 11 didelių knygų – keturias "Mūsų Lietuvos" ir 7 "Lietuvos Bažnyčių" (jos kartu su Vokietijoje išėjusiais jo leidiniais ir kita archyvine medžiaga buvo išstatytos salėje).

J. Dainauskas akcentavo, kad, objektyviai vertinant, B. Kviklys pralenkė jam skirtą laiką – jo gyvenime atliktų darbų apimtis buvo ne vieno, o 2-3 darbingų žmonių. Taip pat buvo akcentuota, jog Bronius Kviklys nepriėmė kitos pilietybės, bet liko Lietuvos respublikos piliečiu.

Savo žodyje J. Dainauskas gana daug vietos skyrė B. Kviklio, kaip skauto atžymėjimui, ir tas jam gana puikiai pavyko.

Šį gana nusisekusį (jeigu neskaityti kalbėtojų gausumo) pradėjo Akademikų Skautų Sąjūdžio pirmininkas Edmundas Korzonas. Dėl ligos negalint dalyvauti Kviklio našlei Bronei, jai skirtos gėlės buvo perduotos dukrai Danguolei Kviklytei, kuri vėliau padėjo už minėjimo surengimą ir gausų dalyvavimą.

Minėjime, kurį pravedė Jūratė Variakojienė, buvo ir meninė dalis. Ją išpildė solistas Jonas Vaznelis ir smuikininkė Linda Veleckytė-Kerpienė, kuriems akomponavo muz. Alvydas Vasaitis. Reikia pasakyti, jog meninė programa buvo neilga, tačiau gerai išpildyta ir patraukli. O po jos – minėjimo dalyviai susirinko pabendravimui į kavinę.

Tenka sutikti su ne vieno minėjime pasakymo teiginio mintimi, jog nežiūrint, kad

Bronius Kviklys (dešinėje) matomas su fotografu iš Vilniaus Viktoru Kapočiumi prieš 3 metus Chicagoje. Kapočius jam parūpindavo nemaža Lietuvos bažnyčių nuotraukų.

Ed. Šulaičio nuotr.

TAUTINĖS SĄJUNGOS NARIAMS

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, džiaugsmo jausmų pertekusi, sveikiname Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą, vyriausybę bei visą lietuvių tautą didžiojo laimėjimo proga. Mūsų protėvių, tėvų ir bendraamžių kraujo auka bei pasišventimas, vėl istorijos puslapiuose auksinėmis raidėmis įrašė tiesos žodžius, jog Lietuva yra ne vien tik kankinių ir smūtkelių, bet ir didvyrių žemė. Pastarųjų kelių metų įvykiai Lietuvoje pasauliui nedviprasmiškai įrodė, jog nors žiauri ir ilga okupanto priespauda būtų, ji neužgesins laisvės ilgesio ugnies ir neišraus iš lietuvių širdies ryžto kovoti iki galutinės pergalės ir tiesos atstatymo.

Tegyvuoja laisvė Lietuvoje per amžius!

*

Lietuvių Tautininkų frakcijos atstovė Lietuvos Aukščiausioje Taryboje, deputatė dr. Rasa Rastauskienė, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos kviečiama, lankėsi Amerikoje. Savo viešnagės metu ji lankė ALT Sąjungos skyrius ir kalbėjo tautininkams bei susidomėjusiais visuomenei šiose vietovėse: New Yorke, Chicagoje, Clevelande, St. Petersburg, Daytona Beach, Los Angeles, Bostone ir taip pat neolituanų suvažiavime Wisconsin val-

Broniaus Kviklio jau neturime gyvųjų tarpe, bet jo išleisti veikalai ir kiti jo atlikti darbai dar ilgai mums primins šį darbštų ir taurų lietuvių, kuris, deja, rado amžiną prieglobstį toli nuo jo pamiltosios Lietuvos, kurią jis taip vaizdžiai įamžino savo knygose.

stijoje. Be to, ji Washington ne susitiko su Lietuvos nepaprastu ir įgaliotu ambasadorium Stasiu Lozoraičiu. Bene visur ją lydėjo ir globbojo Sąjungos pirm. Dr. Švarcas, dažnai talkinamas vicepirm. R. Sakienės.

Sąjungos pirmininkas ir valdyba jaučiame jai gilią pagarbą ir padėką už nepaprastą tautinių bei valstybinių reikalų supratimą ir sklandų perteikimą. Mes jaučiame, kad ji yra tikrai verta visos lietuvių tautos pasitikėjimo ir pasididžiavimo.

*

Pakartotinai pranešame, kad sekantis ALT Sąjungos Seimas įvyks 1992 m. gegužės mėnesio 16 ir 17 dienomis St. Petersburg, Floridoje. Smulkesnės žinios bus praneštos vėliau.

Dr. P. Švarcas,
ALT S-gos Pirmininkas
K. Milkovaitis,
Sekretorius

PARĖMĖ LIETUVOS PASIUONTINYBĖ

A.L.T. Sąjungos St. Petersburg skyrius zinodamas Lietuvos pasiuntinybės sunkią finansinę padėtį, įsijungė į Diplomatinę tarnybą remti vajų, savo ir narių aukomis – \$1200.00 parėmė Lietuvos pasiuntinybę Washington.

Vajaus laiku skyriaus pirmininkas Antanas Jonaitis vasarojo Clevelande, tai ji pavaduojantis vicepirmininkas Juozas Šulaitis su kitais valdybos nariais sekmingai pravedė vajų. Tam reikalui aukojo:

Bronė ir Juozas Taorai \$425.00, Dalia ir dr. Jonas

Maurukai \$200.00, A.L.T. Sąjungos St. Petersburg skyrius \$100.00, Aldona ir Juozas Šulaičiai \$100.00, Leokadija ir Juozas Žvyniai \$100.00, Bronė ir Vytautas Mikliai \$50.00, Agna ir Antanas Jonaičiai \$50.00, Stasė ir Povilas Jančiauskai \$50.00, Elena ir Antanai Rūkai \$50.00, Johana Rūkas \$30.00, Jonas Švedas \$25.00, Elena ir Petras Daliniai \$20.00

Skyriaus valdyba siūsdama surinktas aukas Lietuvos pasiuntinybei išreiškė gilią padėką ministeriui S. Lozoraičiui už rūpestingą gynimą Lietuvos reikalų ir palin kėjo geros sveikatos, sėmės ir nepavargti Lietuvos diplomatinėje tarnyboje.

J.Ž.

PRIVILEGIJA SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ

Dovanų siuntimas į Lietuvą, Latviją, Estiją ir USSR per JAV paštą (parcel post iki 22 sv.) suteikta speciali privilegija nuo šių metų lapkričio 1 dienos iki 1992 m. kovo mėn 31 d.

Reguliariai siunčiant siuntinius \$6.55 už pirmus du svarus ir po \$2.10 už kiekvieną sekantį svarą.

Pagal specialią privilegiją primokėjus tik 1 dol. už kiekvieną sv., siuntinys keliauja oro paštu ir per 15 dienų pasiekia Vilnių.

Pašto formoje mums reikia surašyti siuntinio turinį angliškai ir lietuviškai.

Ant siuntinio reikia užrašyti raudonu rašalu "marker"

HUMANITARIAN
AIRLIFT

JAV LB Informacija
Bronius Juodelis

DIRVOS KONKURSO...

(Atkelta iš 1 psl.)

ba leidžiamą žurnalą LITUANUS. Taip pat dalyvavo Lietuvių Skautų Sąjungos, lituanistinio švietimo ir kt. mūsų visuomenės veikloje.

1989 laimėjo DIRVOS novelės konkursą, kurio premiją paskyrė atsikuriančioms Lietuvos skautams. 1990 laimėjo Lietuvių rašytojų draugijos novelės konkursą, premijos pinigų paskyrė Lietuvos pasiuntinybei Washington. Šiuo metu autorius domisi technologinėmis temomis prozoje ir visuomeniniais reikalais rašo į DIRVĄ. Autorius turi du užaugusius sūnus: Vytauto Didžiojo Universitete Kaune dėstytojo darbą dirbantį Vilių ir šį pavasarį iš JAV karinės tarnybos P. Arabijoje sugrįžusį Tomą.

RAŠYTOJAS POKARIO METAIS

Kazys Januta

Tokio pavadinimo 590 psl. knyga išspausdinta ši-
met Vilniuje. Paruošė Lie-
tuvų literatūros ir tautos-
kos institutas. Išleido Vaga.
Redaktorius įskaitant, devy-
nių asmenų pasidaruota tą
dokumentų rinkinį sudarant.

Įvadą "Rašytojas stali-
nizmo gnaužuose" parašė
Vytautas Kubilius. Patei-
kiama anų metų apžvalga,
pabrėžiant, jog "Šioje kny-
goje skelbiamos rašytojų su
sirinkimų stenogramos ir
protokolai, rašytojų užrašai
ir laiškai, kaltinamieji aktai
ir nuteistųjų atsiminimai tu-
rėtų autentiškai atverti lietu-
vių rašytojo situaciją poka-
rio metais."

Rašytojų s-gos valdybos
ir jų partinės organizacijos
posėdžių protokolai apie pri-
ėmimą į sąjungą bei pašali-
nimą iš sąjungos patvirtina
ir tą įžangoj išspausdintą
teigimą: "pokario metais
Lietuvos rašytojų sąjungos
valdyba ir partinė organiza-
cija, įpareigos palaužti
daugumos rašytojų neprita-
rimą okupaciniam režimui
ir stalinistiniams "Socializ-
mo statybos" metodams,
vykdė daugiau ar mažiau
represines funkcijas. Gavu-
si rašytojo suėmimo išvaka-
rėse pranešimą apie būsimą
areštą, Rašytojų sąjungos
partinė organizacija nesiim-
davo jokių žygių gelbėti, o
skubėdavo pasiūsti neigia-
mą charakteristiką ir iš-
braukti suimtąjį iš narių są-
rašo".

Tokios veiklos pavyz-
džių knygoje yra keletas.
Vienas iš jų Linos Žukaus-
kienės atsiminimai. Kai jos
vyrą rašytoją Albiną Žukaus-
ką suėmė, ji pagalbos ieško-
dama kreipėsi į s-gos pirmi-
ninką Joną Šimką, ypač
paskata buvusi, jog Žu-
kauskų ir Šimkų šeimos
draugiškai sugyvenusios.
Tačiau Šimkus nei užuojau-
tos nepareiškė, nei pagalbos
pasiūlė, o tik išbarė ir Žu-
kauskienei atatupstą pro du-
ris išvarė. Juozas Baltušis,
Petras Cvirka ir Jonas Šim-
kus sudarė tą narsiausią
"Troiką", kuri vykdė repre-
sijas prieš kitus rašytojus.

Knygos piemajame sky-
riuje spausdinami šie doku-
mentai: stenogramos, proto-
kolai ir pareiškimai. Prie jų
kai kur pridėti knygos suda-
rytojų paaiškinimai. Proto-
koluose daug pavyzdžių,
jog į sąjungą nepriimtas ra-
šytojas, ar pašalintasis pa-
kartotinai prašosi, aiškinasi.
Kodėl? Atsakymas: nepri-
imtas į sąjungą rašytojas yra
beteisis – jo kūryba ne-

spausdinama. Pavyzdys:
nemalonėj esančio rašytojo
Kazio Borutos vertimai bu-
vo svetimu vardu spausdina-
mi. Bet pasitaikė ir kitaip.
Liūnė Janušytė ne kartą
peikta, kartais jos raštai ir
pagirti, drįso rašytojų val-
dybai pasiūsti tokį pareiški-
mą: "Prašau mane išbraukti
iš Rašytojų Sąjungos narių
tarpo, nes nematau jokio
reikalo būti organizacijoje,
kuri moka savo narius ap-
krauti pareigomis, bet nesu-
geba ir neranda reikalingu
pasirūpinti ir apginti jų pro-
fesinius bei buitinius reika-
lus".

Vincas Mykolaitis Puti-
nas, taip pat peiktas ir pagir-
tas, nesibaimino po dviejų
tarybinio gyvenimo metų
pasisakyti, jog jis nesijau-

čias esąs tarybinis žmogus.
Raudonajai armijai grįžtant
nutaręs pasilikti Lietuvoje,
pabrėždamas komunistams:
"Tamstos dėl savo ideologi-
jos, idealų esate sėdėję ka-
lėjimuose, esate buvę ištře-
mime, esate kovoję fronte.
Kodėl aš dėl savo idealų ne-
galėčiau žūti?".

Antrasis knygos skyrius
pavadintas: "Iš rašytojų ar-
chyvų". Duodamos ištrau-
kos iš Augustino Griciaus ir
Jono Šimkaus dienoraščių ir
šiek tiek iš Kazio Borutos
archyvo. Pats ilgiausias
raštas – Balio Sruogos laiš-
kas Petrui Cvirka. Aštriai
kritikuojama santvarka, ža-
bojanti rašytojų kūrybą.
Reikia stebėtis B. Sruodos
drąsa šitokią laišką pasiūsti
tuometiniam vienam iš žy-
miųjų rašytojų politrukų.

"Teismo dokumentai" –
trečiasis skyrius. Skelbia-
mas kalintų bei deportuotų
rašytojų sąrašas, viso 85 pa-
vardės. Toliau rašoma apie
kaltinamuosius ir kitus teis-

mo aktus šių rašytojų bylo-
se: K. Jakubėno, A. Miški-
nio, V. Drazdausko, K. Bo-
rutos, V. Katiliaus, E. Vis-
kantos, K. Jankausko, P.
Būdvyčio, A. Biliūno, P.
Genio.

Ketvirtame knygos sky-
riuje išspausdinti atsimini-
mai. Alfonsas Jakubėnas
aprašo Kazio Jakubėno bylą
ir žuvinį. Apie areštą, teis-
mą, melagingus liudininkus
ir ištyrėtiną pasakoja Vik-
toras Gailius, Jonas Graičiū-
nas, Kazys Jankauskas, Ed-
vardas Viskanta, Antanas
Vengris ir Lina Žukauskie-
nė aprašo padėtį vyrų areš-
tavus.

LIŪDNA K. KUBILINSKO ISTORIJA

Viso knygos turinio ap-
žvalginame rašinėlyje nei-
manoma atpasakoti, tačiau
kas apie Kostą Kubilinską
rašoma, vėta plačiau pami-
nėti, nes tas jaunas ir gabus
poetas ir išeivijoje prieš ke-
letą metų buvo smarkių gin-
čų objektu, kai į mokslei-
viams skirtą vadovėlį buvo
įdėta jo poezijos.

Gimė K. Kubilinskas
1923 m. ir jaunas pasireiškė
gabumais. Spausdino savo
kūrybos ir vokiečių okupa-
cijos metais. Nulėpęs savo
praeitį, kaip sovietine termi-
nologija sakoma, išibrovė į
Vilniaus jaunųjų rašytojų
sekcijos vadovybę. Susek-
tas, išmestas iš rašytojų, vėl
prašėsi priimamas, aiškino-
si, autobiografiją rašė.
Daug kartų jo pavardė mini-
ma rašytojų sąjungos proto-
koluose.

Knygos 163 psl. rašoma,
jog 1947 m. Kubilinskas
Vilniuje buvo areštuotas ir
po sunkių tardymų davė su-
tikimą Valstybės saugumo
komitetui padėti likviduoti
Dainavos apygardos parti-
zanų vadą A. Ramanauską –
Vanagą, tikėdamasis su par-
tizanų emisariais pasprukti į
Vakarų. Aistringi K. Kubi-
linsko eilėraščiai apie trė-
mimus ir žudomus lietuvių
atvėrė jam kelią į štabo bun-

kerį. Rašė ir leido atsišauki-
mus. Kilus įtarimui, kad K.
Kubilinskas ir A. Skinkys
yra atsiūsti saugumo, 1949
m. kovo 7 d. K. Kubilinskas
nušovė juos saugojusį parti-
zaną Kariūną, jauną poetą,
ir pabėgo. Pietų Lietuvos
partizanų vadovybė buvo
paskelbusi K. Kubilinskui
mirties nuosprendį (K. Kubi-
linskas mirė 1962 m. Rusi-
joje).

Šio rašinio pabaigai cita-
ta iš "Rašytojas pokario me-
tais": "Niekas nenorėjo mir-
ti" – taip galima apibūdinti
šios knygos turinį. Tai sta-
linistinės pokario epochos
įvairių dokumentų rinkinys,
parodantis mūsų literatūri-
nio gyvenimo dramatiškumą.

Kaip apie ašį sukasi tas gy-
venimas apie "garsųjį" A.
Ždanovo pranešimą, vienus
priversdamas paklusti smur-
to jėgai, traiškančiai "klasi-
nius priešus". Iš kitų rašy-
tojų elgesio ir kalbų ryškėja
pastangos išvengti represijų
nenukalstant žmoniškumui.
Leidinyje įdomus tyri-
nėtojų ir visiems, kas do-
misi kultūriniu gyvenimu,
literatūros istorija".

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro pas-
kutinė poezijos knyga, išleis-
ta Vilties Draugijos, įrišta į
kietus viršelius ir sukrauta
Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po
10.00 dol. ir gaunama šiuo
 adresu: DIRVA

19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

ROMAS PUKŠTYS,

Transpak firmos savininkas,
vyksta į Lietuvą lapkričio
mėn. Perveda pinigų dole-
riais, tvarko palikimus, pri-
ima užsakymus AUTOMO-
BILIAMS. Atsiskaitymas
iki lapkričio 23 d.

TRANSPAK,

2638 W. 69TH ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

Zigmas Gavelis

*Iš naujos Zigmo Gavelio knygos
"Voro tinklas"*

VAKARAS PARUGĖJE

*Dainų garsai laukuos nuaidi,
Pjovėjai grįžta iš laukų,
Ir aukso spindulius žvaigždutės svaiddo
Iš atvirų dangaus langų...*

*Į pievas krenta rūko gijos,
Žiedų taurelės skęsta lyg pūkuos,
Tyliai užmiega plačios girios
Ir paukščiai medžiuose tankiuos.*

*O taip ramu, gaivu ir gera
Prie šaltinėlio parugėj:
Jauti, kaip sunkios varpos šnara –
Ir gyvą duoną čia regi...*

*Ir tau krūtinę tartum kelia,
Ir lengva, lengva darosi alsuot, –
Nepajunti, kaip priklaupi ant kelių
Gimtosios žemės pabučiuot.*

Jakobina Sigurdardotir

*Islandijos poetė
vertė Sigita Geda*

MOTERYS

*Moterys, kurios neša
pieno ąsotį, pridengę prijuoste
į kaimynės namus,
ten, kur serga vaikai.*

*Moterys, kurios pakiša
paukštį arba
porą žuvų po kaimynės durim,
jeigu vyrai grįš iš fiordo.*

*Moterys, kurios siunčia
savo vaikus paklaust: "Ar gali
paskolinti pusę puodelio
spragintų kavos pupų?"*

*Moterys, kurios kitą rytą
susibara dėl savo vištų arba vaikų,
paskui vėl susitaiko.
Geros tos moterys.*

Rudeniniai vaisiai

G. Kijauskienės nuotr.

TALENTINGAS LIETUVOS KARYS IR DIPLOMATAS

Prof. dr. Mečislovas Jučas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Gediminas siekė nutraukti Lietuvos izoliaciją nuo Europos. Jis, nepavykus krikštui, bandė aplenkti Ordino teritoriją per mozūrus. 1322 m. jis išleido savo dukterį už Mozūrijos kunigaikščio Vaclovo ir kvietė sveitimšalius į Lietuvą per mozūrus. 1325 m. sudarė sutartį su Lenkija ir išleido savo dukterį Aldoną už lenkijos karaliaus V. Lokietkos sūnaus Kazimiero. 1326 m. surengė didelį karo žygį kartu su lenkais į Ordino užnugarį – Brandenburgą. Bendri karo veiksmai buvo 1329 ir 1330 m. Gediminas per Lenkiją pralaužė Lietuvos kultūrinę izoliaciją, siekė Vakarų civilizacijos ir dėjo jai pamatus.

Gediminas labai išplėtė Lietuvos teritoriją į Rytus. Iš brolio Vytenio jis paveldėjo tik Naugarduką, Gardiną ir Polocką. Rusų žemių suverenais buvo Aukso ordos chanas. Gediminas atėmė iš jo daug žemių ir vadino save "daugelio rusų karalium". Taigi jo valdos buvo: 1. Lietuva ir Žemaitija, t.y. "terra propria"; 2. Baltarusių žemės: Padauguvys – Polockas – Vitebskas, į rytus – Minskas ir į pietus – Gardinas bei Brestas, pastarosios gudų pilys ir miestas, įkurtas buvusiose jotvingių žemėse, pagaliau Turovo – Pinsko žemė, vad. gudų Palesė ir ukrainiečių Volynės žemė su Vladimiru ir Lucku, iki Dnepro vidurio; 3. Jo valdžios įtaka siekė Pskovą, Naugardą, Smolenską ir Kijevą. Taigi Gediminas sukūrė Lietuvos Didžiąją kunigaikštystę, bet jis nesiekė užvaldyti visas rusų žemes, ką paskelbė jo sūnus Algirdas.

Gediminas stūmė į pietus totorius ir sudarė Lietuvos karo jėgos rezervą, reikalingą vokiečių agresijai atremti.

Lietuviškoji tradicija, užrašyta XVI a. pradžioje Lietuvos metraščiuose, sako, kad Gediminas perkėlė sostinę iš Kernavės į Trakus, o po to į Vilnių. M. Strykovskis šiai versijai surašė ir datas: 1321 m. – į Trakus, o 1323 m. – į Vilnių. Kernavė vienalaikėje įvykiams Livonijos kronikoje pavadinta "kunigaikščio Traidenio žemė". Vadinas, Traideniui valdant, Lietuvos

sostinė buvo Kernavė. Tiesa, Hartknochas pastabose prie prūsų kronikos sako, kad 1304 m. Vilnius vadinosi "castrum Gedimini". Bet ir kronika vėlyva. Gediminas pirmą kartą mini Vilnių tik 1323 m. "nostra civitas Vilna dicta" laiškuose ir sutartyje su vokiečiais. Gediminas pasirinko didžiausią Lietuvos gyvenamą punktą ir atsisakė tradicinės sostinės – Kernavės.

Iš septynių Gedimino sūnų penki buvo priėmę stačiatikių tikėjimą, nes priešingu atveju negalėtų valdyti rusų kunigaikštysčių. Gediminas tam nesipriešino. Dar daugiau, jis, nenorėdamas, kad jam priklausiusios rusų žemės būtų pavaldžios Rusios metropolitui, Konstantinopolio patriarcho pritarimu įkūrė stačiatikių metropoliją Naugarduke. Deja, ji 1330 m. Rusios metropolito Teognosto buvo uždaryta.

1331 m. ir Haličo stačiatikių vyskupija buvo pavers ta metropolija, bet 1332 m. Teognostas ir ją panaikino.

Gedimino valdoma Lietuva buvo pati kompaktiškiausia ir galingiausia, nes jos neardė vėlesni religiniai ir tautiniai prieštaravimai.

Kas lėmė sostinės perkėlimą į Vilnių? Gediminas parinko ir kariniu požiūriu

nuošalesnę vietą, turinčią geresnes gynybines sąlygas. Vilniuje jis pastatė stiprią pilį. Išaugus jo valstybės teritorijai, reikėjo pastovaus ir žymaus centro su patogiomis geografinėmis sąlygomis: per Livoniją į Dauguvą, per mozūrus į vakarus, Dnepru į pietus. Karinės demokratijos (Mindaugo) laikais gal ir nereikėjo pastovios sostinės, bet žengiant į luominę valstybę toks reikalas iškilo. Nuo Gedimino laikų didžiojo kunigaikščio valdžia ir valstybės sostinė tapo paveldima.

Vygandas Marburgietis, naudodamas kitą šaltinį sako, kad "Trakų karalius" 1337 m. žuvo prie vokiečių pastatytos ties Veliuona naujos pilies – Bajerburgo. Jonas Dlugošas taip pat tvirtina, kad Gediminas žuvo prie Veliuonos. Bet iš aktų medžiagos matyti, kad ir vėliau Gediminas dar buvo gyvas. Naugardo pirmasis metraštinis sako, kad Gediminas mirė 1341 - 42 metų žiemą. Taigi negalime Gedimino mirtį datuoti 1337 m. Yra pastaruoju metu paplitusi versija, kad prie Veliuonos žuvo ne Gediminas, o kažkuris kitas Lietuvos kunigaikštis. Bet šia proga norėčiau pacituoti mūsų žymaus istoriko Igno Jonyno nuomonę: "Kadangi Gedimino kovos su vokiečiais dėl Bajerburgo tęsėsi kelis metus, labai galima, kad jis savo gyvybe sumokėjo už šios pilies sugriovimą".

Gediminas turėjo septy-

AUKSINIŲ KANKLIŲ...

(Atkelta iš 1 psl.)

Konferenciją pradėjo ansamblio pirmininkas Vladas Plečkaitis, perskaitydamas visuotinio narių susirinkimo nutarimą. Po to sekė kai kurių dalyvavusiųjų paklausimai, iš visų girdėjosi apgailėstasavimas. Jautriu žodžiu prabilo Ona Mikulskienė ir paprašė perskaityti jos testamentą ir palikimą ansambliui, kuriuos ji buvo parašiusi anksčiau, tikėdama, kad tik ji iš darbo pasitraukia, o ansamblis gyvuos ir toliau.

Alfonso Mikulskio kūrybos knygų leidimo komiteto išdininkė Ona Jokūbaitienė pranešė apie pirmų dviejų kūrybos knygų siun-

nis sūnus. Manvydui jis paliko Sloniną ir Kernavę, Karijotui – Juodąją Rusią su Naugarduku, Algirdui – Vitebską ir Krėvą, Kęstučiui – Gardiną, Trakus ir Žemaitiją, Narimantui – Turovo-Pinsko žemę, vad. Palesę, Jaunutį jis paliko Vilniuje, Ašmenoje ir Brėslaujoje, o Liubartui skyrė Volynę su Vladimiro ir Lucko miestais. Polocke buvo jo brolio Vainiaus sūnus, Minskas teko vietos kunigaikščiui Vossyliui.

Gediminas taip sustiprino Lietuvą ir sudarė tokį jos atsparumą, kad jo tiesioginiai įpėdiniai Algirdas ir Kęstutis sėkmingai sustabdė Europos riterių veržimąsi ir apsaugojo lietuvių tautą nuo išnykimo. 1991 X, 18d.

tas į Lietuvą. Ten šios knygos labai laukiamos. Ilgai laukta monografija jau atvežta į Clevelandą. Jos autorius rašytojas Vacys Kavaliūnas. Knygas galima įsigyti pas Oną Jokūbaitienę, 3000 Hadden Road, Euclid, Ohio 44117, tel: 481-7161. Kiekvienos knygos kaina \$15.00, pridodant \$2.00 pašto išlaidoms. Greitai bus išleista ir trečioji – paskutinė knyga.

Retai gal gyvenime pasiseka tikrai įvykdyti tai, kas buvo užsibrėžta. Bet Čiurlionio ansambliui pavyko tai padaryti. Pavyko, nes buvo pakankamai tikėjimo, ryžto, užsispyrimo ir paprastų paprasčiausiai kruvino darbo. Nepaprastą vagą čia įrėžė ilgametis ansamblio valdybos pirmininkas Vladas Plečkaitis. Dėkojame jam ir visai valdybai. Atėjus rugiapjūtės metui, Čiurlionio ansamblis derliaus neišbarstė. Buvo kas sėja, buvo kas ir surenka. Ir koks gražus turtas parvežtas į lietuviškos liaudies ir tautinės muzikos aruodus!

Konferencijos pabaigoje gal viltingiausiai prabilo kun. Gediminas Kijauskas, kviesdamas ne liūdėti, o švęsti tai kas buvo atlikta. Misija užbaigta, o įvykis nepaprastas, nes Čiurlionio ansamblis padarė mums savą lietuviškos dainos sielą. Todėl veiklą derėtų užbaigti ne tik tyliu užsidarymu, bet gal būtų dar vienu koncertu ar iškilinga vakariene.

Juozas Stempužis šią mintį paantrino. Jo žodžiais: "Nereikia nieko gailėtis. Iš darbų supiltas Rambynas kalnas. Ir tas darbas buvo atliktas per tris generacijas".

Vartant naujai išleistą LTM "Čiurlionis" dainos kelią – monografiją GIMTOSIOS ŽEMĖS GIESMĖ, užkliūva akis už prancūzų *Le Figaro* redaktoriaus Pierre Scize žodžių, ištartų po vieno ansamblio koncerto: "Mes girdėjom dainuojant Lietuvos sielą".

Versdami paskutinį Čiurlionio ansamblio veiklos lapą, suprantame, kad viskas gyvenime turi baigtis, keistis, kitais keliais pasukti. Ir dėl to mums liūdna, nes mes norime, kad visą laiką būtų taip, kaip dabar yra. Mes bijom ateities, nes jos nepažįstam.

Stovime Lietuvos laisvės aušroje. Ilgus dešimtmečius buvome išpareigoję padėti jai siekti laisvės. Ir laimingi tie, kurie tesėjo ir savo išpa reigojimo neišsivadėjo.

Dail. Vytauto Kašubos kūrinys

KAIP APSIGINTI NUO STOROSIOS ŽARNOS VĖŽIO

Dr. D. Degesys

1977 metais Indijos vėžio ligų tyrinėtojai pastebėjo, kad Punjabis, Šiaurinės Indijos gyventojai beveik visai nesirgo storosios žarnos vėžiu. Jų dieta daugumoje susidėjo iš rupiai maltų grūdų ir lęšių duonos, daržovių ir nedidelio kiekio rauginto pieno gaminių. Tuo tarpu Pietų Indijoje, kur storosios žarnos vėžiu susirgimų buvo daug, žmonės valgė mažai daržovių, bet daugiau riebalų bei alyvos.

Moksliniais tyrimais pargarsėjęs Britų gydytojas dr. Burkett 1974 metais, būdamas Afrikoje pastebėjo, kad Ugandos gyventojai retai sirgo storosios žarnos vėžiu. Jų dietoje būdavo nuo 50 iki 250 gramų skaidulų ir sėlenų. Amerikonų dietoje skaidulų ir sėlenų yra kur kas mažiau, būtent, tik apie 11 gramų per dieną. Jeigu amerikoniškai valgyti dvigubai daugiau skaidulų bei sėlenų turintį maistą, tai storosios žarnos vėžiu susirgimų skaičius sumažėtų 30%, kas reiškia apie 20.000 gyvybių kas metai.

Amerikos Nationalinis Vėžio Institutas teigia, kad, jeigu amerikoniškai valgyti apie 30-50 gramų skaidulų ir sėlenų dienoje, tai nuo vėžio mirtingumas sumažėtų 50%. Kuopio suomia valgo tiek pat riebalų kiek Copenhagos danai, bet jie turi tik vieną trečdalį storosios žarnos vėžiu susirgimų ką turi danai. Kuopio suomia kiekvieną dieną valgo avižų valgius. Avižos turi daug sėlenų ir skaidulų. Tokiu būdu jie kiekvieną dieną suvalgo apie 31 gramą sėlenų ir skaidulų. Tuo tarpu danai suvalgo tik apie 17 gramų.

Paskiri mokslininkai, kaip dr. Lee Watterberg, vėžio ligų specialistas Minnesotos universitete sako, kad daržovės ir vaisiai ir net prieskoniniai turi specifines medžiagas, kurios padeda apsiginti nuo vėžio. Bet tos medžiagos, anot jo negydo nuo vėžio, tik apsaugo nuo jo atsiradimo. Michael Pariza, Food Research Instituto direktorius Wisconsin universitete, irgi sako, kad citrinos, cibuliai ir daugelis kitų daržovių turi specifinius sieros junginius, kurie apsaugo storosios žarnos gleivinės celes nuo vėžio. Lygiai kaip ir soybeans, kurios turi chemines medžiagas vadinamas protease inhibitors. Šios medžiagos ne

tik kad stabdo vėžio atsiradimą storoje žarnoje, bet taip pat mažina galimybę ir krūties vėžiui atsirasti. Iš visame pasaulyje prarastų 115 studijų 95-kios studijos rado, kad pagal statistinius duomenis vaisiai ir daržovės neabejotinai padeda apsaugoti storosios žarnos gleivinę nuo vėžio.

Iki 1960 metų daugelis mitybos ekspertų manė, kad sėlenos ir skaidulos kaip nesuvirškinamos medžiagos, jaudindamos žarnų sienelę gali pakenkti žarnom. Dabar mes gi žinome, kad skaidulos ir sėlenos yra naudingos mūsų organizmui. Skaidulų ir sėlenų yra įvairių rūšių. Kai kurios yra tirpstančios gi kitos netirpstančios. Minėtinos yra skaidulų penkios rūšys.

Celiuliozė. Ji sudaro augalo celės sienelę. Žmogaus virškinamasis traktas jos negali suvirškinti. Nesu virškinta celiuliozė jaudina žarnos gleivinę todėl išmatos greičiau praeina per žarnyną. Celiuliozės skaidulos mažina tulžies rūgščių koncentraciją storoje žarnoje. Jos atskiedžia ir sumažina toksines medžiagas ir jas greičiau pašalina. Celiuliozė randasi vaisiuose, daržovėse, sėlenose, duonoje, ir pupelėse.

Pektinas. Pektinas vandenyje tirpstanti medžiaga, panaši į želatiną, randama vaisiuose, daržovėse kaip bulvėse ir morkose.

Hemiceliuliozė. Hemiceliuliozė mažiau komplikuota kaip celiuliozė. Ji virškinamame trakto būna fermentuojama ir suskaldoma į kitas medžiagas. Manoma, kad fermentacijos produktai padeda apsaugoti storąją žarną nuo vėžio.

Ligninas. Ligninas kartu su celiulioze sudaro augalo

lastelės sienelę ir pereina žarnyną nepakitęs.

Gums. Gums tai koloidinė medžiaga, gumą prime nančios, vandenyje tirpstančios skaidulos randamos avižų grūduose. Manoma, kad jos apsaugo storąją žarną nuo vėžio ir taip pat mažina cholesterolio kiekį kraujyje.

Kadangi įvairios skaidulos ir sėlenos veikia įvairiai, tai, kad gautumėm jų pilną veikimą reikia valgyti įvairias daržoves ir įvairius vaisius. Deja, Amerikoje tik vienas iš dešimties valgo patariamą kiekį daržovių ir vaisių. Vyresni žmonės, ypač turintieji dirbtinus dantis, vengia valgyti žalias daržoves bei vaisius. Todėl tokiems patariama valgyti virtas. Nėra reikalo eiti į kraštutinius ir tapti vegetaru. Sveikatai palaikyti užtenka balansuotos dietos. Todėl patariama visų pirma mažinti kiaušinio trynio valgymą. Kiaušinio baltymas turi pakankamai kūnui reikalingų medžiagų ir nesudaro grėsmės sveikatai. Antra – nereikia valgyti riebalų daugiau kaip 80 gramų dienoje. Trečia, reikia mažinti pieno riebalų ir mėsos vartojimą. Mėsą valgyti tik liesą ir tik mažus kiekius. Perdaug riebi dieta sudaro pavojų ne tik storosios žarnos vėžiui atsirasti, bet ji rišama ir su prostatos bei krūties vėžio atsiradimu. Reikia vengti valgyti riebius desertus bei riebius padažus ir vietoje sviesto patariama valgyti majonezą. Yra svarbu išlaikyti normalų kūno svorį. Riebių žmonių mirtingumas nuo vėžio ligos yra 33% didesnis negu normaliai sveriančių.

Kinijos, Amerikos ir Kanados mokslininkai pravedė bendrą studiją, kurios rezultatai 1989 metais buvo paskelbti National Cancer Instituto žurnale. Jie tvirtina, kad vėžio atsiradimui storoje žarnoje ypač didelę įtaką turi prisotinti riebalai, kurie yra randami mėsoje ir pieno gaminiuose. Pagal juos 100 kalorijų prisotintų riebalų

formoje valgant virš normalios kalorijom dietos, padidina dvigubai storosios žarnos vėžio atsiradimo galimybę.

Daug kam kyla klausimas, jeigu riebalai tokie kenksmingi, tai kodėl Grenlandijos eskimai, kurie valgo didelius kiekius riebių žuvų ir riebių jūros gyvulių mėsą ir nevalgo daržovių, beveik nesirga storosios žarnos vėžiu. Be to, jų kraujyje indai nerodo atherosklerotinių pakitimų. Žuvų riebalai skiriasi nuo gyvulinių riebalų. Žuvų alyva turi omega-3 riebalines rūgštis. Jos stabdo vėžio augimą ir atsiradimą. Tuo tarpu omega-6 riebalinės rūgštys, randamos prisotintuose gyvulinės kilmės riebaluose, skatina kai kurių prostaglandinų gamybą. Yra manoma, kad tie prostaglandinai skatina vėžio celių augimą. Dr. Cave yra pastebėjęs, kad maistas, turintis 20% žuvų taukų, sumažina krūties auglių atsiradimą eksperimentinių gyvulių tarpe.

Yra manoma, kad vitaminas A apsaugo žmogų nuo vėžio ligų. Bet didesni vitamino A kiekiai yra nuodingi organizmui. Gryno A vitamino gamtoje nėra. Gamtoje jis randasi beta-karotino formoje, kurio apšiai randama vaisiuose, daržovėse, morkose ir žaliuose daržovių lapuose. Organizmas vitaminą A pats sau pasigamina iš beta-karotino, bet tik tiek kiek jo organizmui reikia. Beta-karotino, kad ir dideli kiekiai nėra kenksmingi organizmui. Nesunaudotas beta-karotinas plaukioje kraujyje ir prisideda prie nuodingų medžiagų pašalinimo iš organizmo.

Patikrinimui ar vitaminas A apsaugo žmogų nuo vėžio Harvardo gydytojų grupė su National Vėžio Instituto pritarimu, jau apie 10 metų kaip stebi didelę vyresnių žmonių grupę, kurie kas antrą dieną valgo beta-karotiną piliulių formoje. Toje studijoje dalyvauja apie 22 tūkstančiai vyresnio amžiaus asmenų. Studijos rezultatai turėtų būti ne užilgo paskelbti.

Ne vien tik daržovės ir vitaminai padeda apsaugoti storąją žarną nuo vėžio. Bostono universiteto medicinos mokyklos dešimties metų tyrimai rodo, kad aspirinas, imamas nemažiau kaip kerurius kartus savaitėje, sumažina maždaug 50% galimybę susirgti vėžiu. Bet ta apsauga pranyks ta nustojus imti aspiriną arba jeigu aspirinas būna imamas nereguliariai. Tie tyrimai rodo, kad aspirinas mažina riziką tik storosios žarnos vėžiui atsirasti. Kitų or-

ganų vėžio ligoms jis įtakos nedaro.

Harvardo Alumnai Health Study stebėjo kokią įtaką į storosios žarnos vėžį turi žmogaus fizinis aktyvumas. Jų studijoje dalyvavo 17,148 vyrai 30 iki 79 metų amžiaus. Ta studija apėmė 28 metų stebėjimą. Ji parodė, kad vyrai, kurie fiziniai buvo aktyvūs nuo vidurinio iki seno amžiaus, sirgo mažiau vėžio liga. Toje grupėje, kur vyrai nebuvo fiziniai aktyvūs, buvo 55 storosios žarnos vėžiu susirgimai. Ki toje grupėje, kur vyrai buvo labai fiziniai aktyvūs, susirgimų vėžiu buvo tik 10 ir trečioje grupėje, kur vyrai fiziniai buvo vidutiniai aktyvūs, susirgimų buvo 11. Šis stebėjimas rodo, kad norint sumažinti storosios žarnos vėžio atsiradimo riziką, užtenka būti vidutiniai fiziniai aktyviu, nėra reikalo būti labai fiziniai aktyviems. Bet ilgos valandos prie televizijos ir įprotis važiuoti automobiliu ten kur galima pėsčiam nueiti, didina galimybę susirgti storosios žarnos vėžiu.

Kokie gi storosios žarnos vėžio simptomai? Tik ką prasidėjęs storosios žarnos vėžio auglys gali neduoti jokių simptomų. Simptomai atsiranda vėliau ir jie būna įvairūs. Kaip pavyzdžiui, pasikartojantis viduriavimas arba vidurių užkietėjimas bei vidurių pūtimas, duodantis jausmą, kad vidurių pilnai neišsitsuština. Žmogus gali skųstis silpnumu, svorio mažėjimu bei mažakraujyste. Svarbiausias storosios žarnos vėžio simptomas tai storosios žarnos kraujavimas, kuris gali būti matomas ir taip vadinamas užslėptas. Užslėpto kraujavimo tyrimas gali būti padarytas privačiai paties paciento namuose. Užslėptas kraujavimas gali atsirasti anksti vėžio augliui tik ką pradėjus augti. Tokį, tik ką prasidėjusį augti vėžį pašalinus, žmogus gali visiškai pagyti. Todėl užslėpoto, akimis nematomo atpažinimas yra svarbus tyrimas.

(Nukelta į 7 psl.)

MAISTO SIUNTINIAI Į Lietuvą ŠVENTĖM žemesnėm kainomis: dešros, sūris, aliejus, mėsa dėžutėse, ryžiai, cukrus, kava ir kt. **55 svarų pats mėgstamiausias – tik \$90.-** Turime ir kitokių.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
312-436-7772.

*NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ*

DĖMESIO!

Tai savaitinis Lietuvių tautinės sąjungos laikraštis, leidžiamas Lietuvoje ir redaguojamas Rimanto Smetonos. VILTIS ieško paramos ir prenumeratorių J.A. Valstybėse.

Prenumerata metams oro paštu 45 doleriai.

VILTIS galima užsisakyti pas Vaclovą Mažeiką –
519 N. Halien Terr. Park Ridge, IL. 60068
Tel. 708-823-3607

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA PASKELBĖ, KAD JIE DARBĄ TĘSIA

51-OJO AMERIKOS
LIETUVIŲ TARYBOS
SUVAŽIAVIMO,
IVYKUSIO 1991 M.
SPALIO 19-20 D.D.
CHICAGOJE, IL.

1. Suvažiavimas sveikina JAV prezidentą George Bushą ir dėkoja už demokratiškai išrinktos Lietuvos vyriausybės pripažinimą ir diplomatinį santykių atnaujinimą su Lietuvos Respublika ir prašo paveikiai šakinti, kad Sovietų Sąjunga dar šiais metais išvestų okupacinę kariuomenę.

2. Suvažiavimas reiškia padėką Atstovų Rūmų nariams, senatoriams ir visai amerikiečių tautai už aktyvią politinę ir moralinę paramą kovoje už Lietuvos Respublikos kuo greitesnį de facto pripažinimą, o taip pat už pastangas suteikti jai materialinę paramą.

3. Suvažiavimas dėkoja tarptautinei TFP organizacijai ir visiems tiems, kurie parėmė pastangas surinkti 5.2 milijono parašų, reikalaujant Lietuvai Laisvės ir Nepriklausomybės penkiuose pasaulio kontinentuose.

4. Suvažiavimas džiaugiasi Tėvynės ir užsienio lietuvių bendrų pastangų dėka atstatytu Lietuvos valstybingumu ir konstatuoja, kad istorinės reikšmės darbas atliktas.

5. Suvažiavimas pažymi, kad Amerikos Lietuvių Taryba gali atlikti naujo pobūdžio darbus Nepriklausomai Lietuvai ir nutaria naujomis sąlygomis tęsti veiklą.

6. Suvažiavimas įpareigoja Amerikos Lietuvių Tarybos valdybą peržiūrėti ir atitinkamai pakeisti ALTO Statutą, kad tiksliai būtų pritaikyti naujai veiklai. Tam reikalui sudaryti atitinkamą

komisiją.

7. Naujomis Nepriklausomos Lietuvos gyvavimo sąlygomis ALTO valdybos ir Tarybos pareiga užmegsti ir nuolatos palaikyti glaudžius santykius su Lietuvos Respublikos Vyriausybiniais sluoksniais ir Parlamentu, padedant Lietuvai spręsti konkrečiai išskylančias paramos kraštui reikmes.

8. Suvažiavimas primena visiems užsienio lietuviams, kad įvairiapusiška materialinė parama Lietuvai labiausiai yra reikalinga dabar, kai iš pagrindų yra pertvarkomas visas valstybinis, ekonominis ir kultūrinis Lietuvos gyvenimas.

9. Suvažiavimas kviečia visus džiaugtis tuo faktu, kad lietuvių tauta pagaliau vėl tapo savo namų ir savo likimo šeimininke ir deda tvirtus humanistinius pagrindus bendram darbui su Lietuvos ištatymais globojamomis lojaliomis tautinėmis mažumomis ir su savaisiais išeivijoje.

10. Suvažiavimas skatina visus lietuvius morališkai ir materialiai remti pastangas siekiant taikiu būdu atstatyti lietuvių tautos teises Mažonoje Lietuvoje, o taip pat Rytų ir Pietų Lietuvoje.

11. Karui baigiantis Sąjungininkai pavedė Sovietų Sąjungai laikinai administruoti Mažąją Lietuvą, įskaitant Karaliaučį (Kaliningrado sritį). Sovietų Sąjunga, piktnaudžiaudama pasitikėjimu, išteriojo arba išvarė to krašto gyventojus, sugriovė ūkį, kolonizavo šalį svetimais žmonėmis ir pavertė ją militarizmo baze. Toji sritis nuo neatmenamų laikų yra lietuvių tautos ir jos gentai-

nių žemė. Todėl Suvažiavimas prašo Baltųjų Rūmų ir Kongreso įtakoti, kad tas kraštas būtų prijungtas prie Lietuvos Respublikos.

12. Suvažiavimas linki sėkmės lietuviškai diplomatinei tarnybai, siekiant Lietuvos Respublikos vardą vis labiau įtvirtinti pasaulio valstybių bendruomenėje ir joje užimti prideramą vietą.

13. Suvažiavimas didžiuojasi lietuvių tautos sūnumis ir dukromis pasiaukojančiais ir didvyriškai kovojusiems už Lietuvos Laisvę ir Nepriklausomybę ir tuo parodžiusiems sektingą pavyzdį kitoms pavergtoms tautomis.

14. Suvažiavimas reiškia gilia užuojautą visiems žuvusiųjų šeimų nariams. Lin

VYRIAUSIO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO ATSIŠAUKIMAS

Vyriausio Lietuvos išlaisvinimo Komiteto istorinis seimas įvykęs, Čikagoje 1991 m. lapkričio 1-3 d., oficialiai užskleidė VLIKO – Lietuvos išlaisvinimo, nepriklausomybės atstatymo ir politinių lietuvių tautos interesų atstovavimo lapą.

Lietuva laisva – suverninė valstybė, pasaulio valstybių, tarptautinių konferencijų ir sąjungų pripažinta, kurianti savo politinį, socialinį, kultūrinį, tautinį ir ekonominį atsistatymą.

VLIKO atsišaukimas į lietuvius, išleistas Vilniuje, 1944 m. liepos 2 d.: "Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas per savo padalinius bei lietuvių politines ir kovos organizacijas ir toliau vadovaus lietuvių tautai kaip vyriausias lietuvių visuomenės politinis organas tol, kol nebus sudaryti laisvos ir nepriklausomos demokratinės Lietuvos suverniniai organai".

VLIKui suteiktas lietuvių tautos mandatas ir įpareigojimas dirbti, kovoti, siekti pilno, teisinio, diplomatinio Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir pripažinimo yra atsiektas ir VLIKO veikla yra baigiama. Keturiasdešimt aštuonių (48) metų sunki, skausminga, pilna kančių ir aukų laisvės kova laimėta ir bendromis viso pasaulio lietuvių jėgomis ir pastangomis apvainikuota Lietuvos laisvės vainiku.

Vyriausio Lietuvos išlaisvinimo Komiteto delegacijos pasitarimai su Lietuvos Respublikos Vyriausybe Vilniuje, ir 1991 m. rugsėjo 20 d. Lietuvos Respublikos ministro pirmininko G. Vagnoriaus ir VLIKO pirmininko Dr. K. Bobelio

ki jiems ištvermės ir jėgų liūdesio valandomis.

15. Suvažiavimas rekomenduoja Amerikos Lietuvių Tarybos valdybai įsteigti Washingtono ALTO Skyrių ir išvystyti jo įtakos vyriausybiniams sluoksniams funkcijas.

16. Suvažiavimas pažymi, kad Vasario 16-osios faktas lietuvių tautos ir valstybės istorijoje yra šventas ir todėl ragina Skyrius ir toliau rengti Nepriklausomybės šventės, Vasario 16-osios, minėjimus.

17. Suvažiavimas dėkoja Amerikos Lietuvių Tarybos valdybai ir jos pirmininkui Grožvydui Lazauskui už atliktus audringame istoriniame laikotarpyje darbus.

pasirašytas protokolas liečiantis VLIKO veiklos sustabdymą priimtas dėmesin ir patvirtintas Čikagos seimo delegatų.

VLIKO valdyba įgaliota atlikti visus VLIKO veiklos užbaigiamuosius darbus: administracinius, Tautos Fondo veilos testinimo, VLIKO turimų archyvų, inventoriaus, finansų ir įstaigos perdavimą Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Visi šie uždaviniai turi būti atlikti iki 1992 m. liepos 1 dienos.

VLIKO valdyba pildydama seimo delegatų pageidavimus perduoda sekančius pasiūlymus Lietuvos Respublikos Aukščiausiąjį Tarybą ir Vyriausybę:

1. Lietuvos pilietybės klausimas yra sukėlęs didelį nerimą ir nepasitenkinimą išeivijos lietuvių tarpe. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas prašo, kad Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba ir Vyriausybė šį klausimą išspręstų kaip galima greičiau ir siūlo: "kad visi lietuvių kilmės Lietuvos Respublikos piliečiai ir jų vaikai, buvę Lietuvos Respublikos piliečiais 1940 m. birželio 15 d., tebėra Lietuvos Respublikos piliečiai".

2. Praveisti artimiausiu laiku de-bolševikacijos įstatymą, kad sumažinus esamą visuomenės susiskaldymą.

3. Pakviesti Helsinkio (Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo) baigiamojo akto konferencijos delegaciją atvykti į Lietuvą ir patikrinti lenkų ir kitų tautybių daromus nepagrįstus kaltinimus lietuvių tautai.

4. Paskatinti ir paremti politinių-ideologinių partijų greitesnį atsikūrimą, kas padėtų Lietuvai greičiau iš-

lapkričio 14 d. •

7 psl.

jungti į Europos Parlamentą ir Europos Ekonominę bendriją.

5. Išvystyti artimesnį ir atviresnį Lietuvos Respublikos Valdžios įstaigų ir išeivijos organizacijų bendradarbiavimą.

6. Sąlygom leidžiant, sušaukti VLIKO simbolinį uždaromąjį posėdį Vilniuje 1992 m. pavasarį.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems lietuviams taip stipriai rėmusiems Lietuvos laisvės kovą per tuos ilgus 48 veiklos metus.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas sveikina Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą, Vyriausybę ir visus piliečius su Lietuvos nepriklausomybės atsikūrimu ir baigdamas savo darbą kviečia visus įsijungti į vieningą, gerai išmąstytą, tolerantišką, vieni kitų teises ir nuomones gerbiančią darbą Lietuvos ekonominiam, tautiniam, socialiniam, kultūriniam ir politiniam atsistatymui.

VĖŽYS...

(Atkelta iš 6 psl.)

Visi čia paminėti simptomai sekelia įtarimą, kad žmogus gali turėti storosios žarnos vėžį. Deja, daugumoje atvejų, sergantis vėžiu turintis įtarimą sukeliančių simptomų visai neturi, o kai jie atsiranda, tai vėžys jau būna pertoli pažengęs, kad jį būtų galima pagydyti. Todėl vėžio diagnozui nustatyti reikia patikimų duomenų bei priemonių kaip rentgeno bei kolonoskopijos tyrimų. American Cancer Society rekomenduoja, kad kiekvienas asmuo, turintis 50 arba daugiau metų, turėtų būti patikrintas kolonoskopijos tyrimu. Vėžio augliui išsivystyti iki jis būna matoma užtrunka keli metai. Todėl pasitikrinus ir neradus jokių storosios žarnos pakitimų, nėra reikalo dažniau tikrintis kaip 3-5 metai, bet turintiems polypus, adenomas arba sergantiems kolitu, tikrintis reikia dažniau. Tokiu būdu, prižiūrint savo sveikatą, galim apsiginti nuo pavėluoto ir nepagydomo vėžio. Visiškai apsaugoti nuo vėžio ligos bent šiuo metu nėra galima, bet prisilaikant duotų patarimų storosios žarnos vėžio pavojų galima labai ryškiai sumažinti, o to mes ir turėtumėm siekti.

Dirva rūpinasi Jums duoti pačias pagrindines žinias kas šiuo metu dedasi Lietuvoje. Apie tai pasakyk ir savo kaimynui.

VLIKO vicepirm. Vyt. ir Ona Jokubaičiai su Kauno miesto burnistru Vilėmu Čiurinsku Karo Muziejaus sodelyje.

KALBĖJO ČESLOVAS STANKEVIČIUS

Dabar svečių iš Lietuvos netrūksta. Atvyksta privatus žmonės, bet lankytis nevengia ir oficialūs Lietuvos pareigūnai, kurie čia kalbasi ne tik vien su savo tautiečiais, bet ir su Amerikos įstaigų žmonėmis. Tokių tarpe buvo Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirm. pavaduotojas Česlovas Stankevičius, kuris spalio 25 d. Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje, turėjo susitikimą su lietuviais.

Šis dar jaunas, iš Virbalio kilęs vyras ir baigęs Politechnikos Institutą Kaune, yra vadovavęs Lietuvos delegacijai, kuri sudarė sutartis su Rusijos federacine respublika. Todėl kalbėtojas savo pranešime daugumoje apie šias sutartis ir aiškino. Jis nemaža kalbėjo ir apie Sovietinę kariuomenę Lietuvoje (jos čia gali būti apie 90 tūkst.) ir apie reikalavimą, kad ji iš čia būtų ištraukta. Yra duotas terminas, kad iki gruodžio 1 d. ta kariuomenė būtų išvesta bent iš sostinės.

Jis daug kam užsienyje yra aiškinęs, jog tarybinė kariuomenė Lietuvoje (o taip pat ir kitose Pabaltijo respublikose) yra kitokioje padėtyje negu kitose R. Europos valstybėse, nes "Lietuva nieko negali pastatyti prieš sovietinę kariuomenę". Be to nėra jokios sutarties, kuri leistų tarybinei kariuomenei Lietuvoje stovėti.

Stankevičius palietė ir labai jautrius privatizacijos bei pilietybės klausimus, kurie vėliau susilaukė jausmingų diskusijų. Pažymėjo, kad rengiasi lito įvedimui (tas atsitiks sekančiais metais). Be to, pranešė, jog Amerikos įstaigose sužinojo, kad į Lietuvą persikė-

lę gyventi pensininkai greitai laiku galės gauti ten pensijas ("Social Security"). Tik dar teks palaukti, kuris bankas Lietuvoje tai galės atlikti.

Kalbėtojas susilaukė daug paklausimų, kuriuos stengėsi ramiai atsakyti. Atrodo, kad jis ir informacijų turėjo daugiau, negu kiti panašūs kalbėtojai, kurie paprastai daug kalba, o mažą pasako.

Taip pat šioje programoje pasirodė ir dar du asmenys: deputatai Juozas Karvelis iš Klaipėdos ir Vladimiras Jarmolenka iš Kauno. Pirmasis, kuris yra iš profesijos jūrininkas, Taryboje priklauso Valstybės atkūrimo—konstitucinėje komisijoje, o antrasis rusų kilmės universiteto dėstytojas, darbuojasi Piliečių teisių komisijoje.

Abu yra geri kalbėtojai ir plačiau pasisakė apie jų darbą tose Aukščiausios Tarybos komisijose. Jarmolenka kalbėjo ir apie savo nelietu-

Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirm. pavaduotojas Česlovas Stankevičius kalba Chicago Jaunimo Centro kavinėje spalio 25 d. vakare. Ed. Šulaičio nuotr

višką kilmę, kuri jam nesutrukdė rinkimuose nugalėti eilę lietuvių veikėjų. Nežiūrint, kad lietuviškai jis pradėjo kalbėti būdamas studentu trečiame kurse, per, palyginus, nelabai ilgą laiką jo lietuvių kalba yra be priekaištų.

Šį renginį suruošė JAV LB Krašto valdyba, o jį pravedė dr. Tomas Remeikis.

Ed. Šulaitis

GIRDĖTA IR MATYTA NEW YORKE

P. Palys

DAILĖS DARBŲ PARODA

Rudens dailės darbų paroda, kurią rengė New Yorko Lietuvių dailininkų sąjunga, įvyko spalio 12-13 dienomis Kultūros Židinyje. Parodoje su savo darbais dalyvavo 25 dailininkai. Viso buvo išstatyta 69 tapybos, grafikos ir skulptūros darbai. Vyravo abstraktinė kūryba.

Atidarymo metu, šeštadienį, spalio 12 dieną 7 v.v., į susirinkusius, žodį tarė New Yorko Lietuvių daili-

ninkų sąjungos pirmininkas dail. Juozas Bagdonas. Toliau, apie NY dailininkų veiklą kalbėjo rašytojas, dailininkas Paulius Jurkus. Kalbėtojas trumpai supažindinęs su išstatytais dailininkų darbais, pristatė salėje esančius dailininkus.

Oficialiai parodą atidaryti buvo pakviestas, tamybės reikalais į New Yorką atvykęs, Lietuvos užsienio reikalų viceministeris Gediminas Šerksnys.

Į parodos atidarymą buvo susirinkę apie 70 meno gerbėjų.

NAUJAS KLEBONAS

Iš didžiajame New Yorke anksčiau veikusių penkių lietuviškų parapijų, dar yra likusios trys. Pačiame New Yorke centre Manhattane – Aušros Vartų, Brooklyne – Švč. Panelės Marijos Apreiškimo ir Queens – Viešpaties Atsimainymo parapijos.

Viešpaties Atsimainymo parapijoje vikaro ir klebono pareigose 35 metus išstarnavęs prelatas Pranas Bulovas pasitraukė į poilsį. Nauju klebonu Brooklyno vyskupas T. Daily paskyrė kun. Kenneth Wicks – Vazavičių. Į klebono pareigas įvestuvės įvyko spalio 13 d.

Įvestuvių apeigas atliko vyskupo padėjėjas prelatas Robert Pawson. Mišias, šalia pagrindinių celebrantų, bu-

vusio klebono prel. Prano Bulovo ir naujojo klebono kun. Kenneth Wicks, atnaušavo 10 lietuvių ir kitataučių kunigų. Pamokslą lietuviškai ir angliškai pasakė klebonas kun. Kenneth Wicks.

Po pamaldų visi Mišių dalyviai buvo pakviesti į parapijos salę. Čia besivaišindami ir besišnekučiuodami galėjo susitikti su naujuoju klebonu, jį pasveikinti ir palinkėti parapijoje našaus darbo.

SMUIKININKAS V. ČEPINSKAS

Keturioliktametis smuikininkas Vilhelmas Čepinskas su savo koncertais jau yra aplankęs kelias lietuviškas vietas. Jo koncertas New Yorke, Kultūros Židinyje, įvyko spalio 29 dieną. Smuikininką fortepionu palydėjo pianistas Povilas Stravinskas, kuris taip pat paskambino ir Chopin – Fantasie, Op. 49.

Smuikininkas V. Čepinskas atliko Wieniawsky, Chausson, Tchaikovsky, Paganini ir Sarasate kompozicijas. Iš visur, kur tik V. Čepinskas koncertavo, girdimi atsiliepiami apie smuikininko lengvai nugalimas

CHICAGOJE ATIDARYTA FOTO PARODA

Spalio 25 d. Jaunimo Centre esančioje "Čiurlionio" galerijoje buvo atidaryta 20-ji foto paroda, kurioje savo darbus yra išstatę 53 fotografai. Iš čia dalyvaujančių fotomenininkų daugiau negu pusė yra Lietuvoje gyvenantieji. Šių metų parodos tema – "Sportas", tad daugumas fotografų šią tematiką ir bandė vystyti.

Parodą, kurią surengė Budrio vardo lietuvių foto archyvas, atidarė Algimantas Kezys. Po jo sveikinimo žodį tarė iš Vilniaus atvykęs Lietuvos Dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys. Taip pat visus lietuvių ir anglų kalbomis sveikino Milda Budrienė. Beje, parodos lankytojai galėjo balsuoti už geriausius eksponatus. Balsavimo rezultatai ir laimėtojai bus paskelbti per parodos uždarymą lapkričio 8 d. 7:30 val. vak. Jaunimo Centro kavinėje. E.Š.

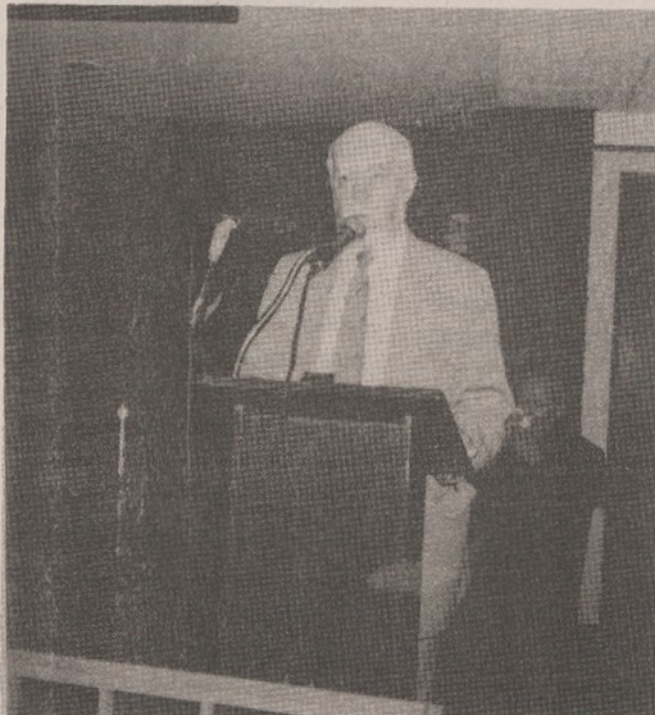
technškai sunkias kompozicijas ir akrobatiško virtuoziškumo reikalaujančius Paganini veikalus.

Iš V. Čepinsko koncertų lankytojų teko išgirsti pageidavimą, kad jis, tolimesnių savo smuiko studijų tęsimui, ieškodamas paramos lietuvių visuomenėje, į savo koncertų programas įtrauktų ir vieną kitą lietuvių kompozitoriaus kūrinį.

Šiuo metu Vilhelmas Čepinskas smuiko studijas tęsia New Yorke, Lincoln centre, garsioje Juilliard muzikos mokykloje.

1991 m. lapkričio 2 d.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

Juozas Karvelis iš Klaipėdos, Lietuvos AT deputatas daro pranešimą Chicago lietuviams spalio 25 d. Ed. Šulaičio nuotr

Romualdas Budrys, Lietuvos Dailės muziejaus direktorius, sveikina Chicago lietuvius per 20-sios foto parodos atidarymą spalio 25 d. "Čiurlionio" galerijoje Chicagoje. Ed.Šulaičio nuotr.

AR BRANGI LEIDYBA LIETUVOJE

TEISININKŲ LAIKRAŠTIS JUSTITIA

A. Jokubauskas

Pagal dabar Lietuvoje galiojantį Spaudos ir kitų masinės informacijos priemonių įstatymą, kiekviena masinės informacijos priemonė (laikraščiai, žurnalai, leidyklos, TV, radijas ir pan. (turi būti įregistruota Vidaus reikalų ministerijos Spaudos kontrolės valdyboje. Valdyba išduoda nustatyto pavyzdžio Steigimo liudijimą. Turint tokį liudijimą ir, pagal nustatytą tvarką, įregistravus Savivaldybėje įmonę, galima užsiimti leidyba. Tarp kitko, Spaudos įstatymas yra priimtas dar iki Kovo 11 ir daugelyje vietų neišlaiko kritikos.

Nenoriu suklaidinti, tačiau tokių įregistruotų masinės informacijos priemonių skaičius ne taip seniai viršijo septynis šimtus ir, manau, dabar yra netoli tūkstančio.

Po ilgų žodžių ir spaudos suvaržymo dešimtmečių 1990 metai tapo tikru spaudos Klondaiku Lietuvoje. Įvairiausių politinių srovių, religinių bendruomenių, visuomeninių judėjimų leidinių – su nukrypimais į visiška bulvarinį pobūdį ar net pornografiją – Lietuvos kioskai nebegalėjo sutalpinti. Tačiau, vis dėlto, negalėčiau sutikti su, kartais ir spaudai pritaikomu, perfrazuotu palyginimu "trys lietuviai – penkios partijos". Iki tol gyvenęs informacijos deficito sąlygomis lietuviai greitai "atsiūnando" gausybės informacijos šaltinių, ėmė žiūrėti reikliau ir rinktis tai, ko jam reikia. Taigi natūrali konkurencija bei praėjusių metų pabaigoje smarkiai šoktelėjusi popieriaus kaina gerokai sumažino įvairių leidinių skaičių. Pradėjo veik-

ti natūrali atranka. Sakytiau leidyba Lietuvoje dabar yra, gal viena iš nedaugelio sričių, kur ekonominiai santykiai panašiausi į laisvos rinkos santykius. Nepaisant to ir įvertinant dar tebesančio apyvartojimo rublio bei dolerio santykių galimybę tvirtinti, jog leidyba Lietuvoje, lyginant su Amerika, yra pigesnė.

1989 metų pradžioje buvo atkurta Lietuvos teisininkų draugija, kurios veikla, kaip ir daugumos Nepriklausomos Lietuvos organizacijų, buvo nutraukta dėl Sovietų okupacijos.

Neišsiplečiant apie Lietuvos teisininkų draugijos atkūrimo ir veiklos pirmuosius žingsnius (gal vėliau bus galimybė papasakoti plačiau), reikėtų prisiminti, kad 1989 metais, kai bolševizmui dar nebuvo "nulausti ragai", Lietuvos teisininkai griežtai atsisakė nuo jungimosi į bendrą su Sovietų teisininkais asociaciją. To, deja, nepavyko išvengti kai kurių kaimyninių respublikų Temidės tamams.

Lietuvos teisininkų draugijos Republikinė valdyba ėmėsi iniciatyvos išleisti savo leidinį ir – dar tebeveikiant komunistinėms struktūroms bei įstatymams – 1989 gruodžio mėnesį dienos šviesą išvydo laikraštis "JUSTITIA". Laikraščio tuometinis credo, manyčiau, geriausiai išsakyta Draugijos pirmininko Z. Namasvičiaus ir vicepirmininko V. Zabielos interviu su laikraščio redaktoriumi (šių eilučių autoriumi): "TIKSLAS – SUVERENI, TEISINĖ VALSTYBĖ".

Laikraštis "JUSTITIA" nėra vienintelis teisinės

krypties leidinys Lietuvoje. Teisingumo ministerija leidžia ketvirtinį žurnalą "Teisės apžvalga", Vidaus reikalų ministerija – laikraštį "Liaudies sargyboje". Aštrių pojūčių mėgėjai intriguojančių ir pikantiškų sensacijų ieško laikraštyje "Dantis už dantį".

"JUSTITIA" redakcija pirmiausiai, žinoma, besiorientuodama į besidominčių teisinėmis problemomis skaitytojų ratą, siekia, kad laikraštis taptų kiekvieno sąmoningo žmogaus skaitomu leidiniu. Čia kalbama ir apie bendrus Lietuvos teisinės sistemos reformos klausimus, nušviečiama teisininkų draugijos ir kitų teisinių institucijų veikla, aprašomos įdomesnės teismų bylos. Tačiau čia informacijos gali rasti ir Savivaldybės valdininkas, ir pradantis verslininkas, o nežinantiems, kaip išspręsti savo teisinės problemas skaitytojams – pataria konsultantai, kuriais neatsisako pabūti žymiausieji Respublikos teisininkai. Laikraštyje galima rasti ir lengvesnio turinio straipsnelių, įvairenybių, galvosūkių.

Nuo šių metų pradžios dėl materialinių niuansų laikraščio steigėjas, Lietuvos teisininkų draugija, "JUSTITIA" leidybos reikalus, pagal sutartį, perdavė leidėjui Arvydui Jokubauskui. Tai nepakeitė laikraščio tikslų ir ideologijos – jis ir toliau lieka teisininkų ir ne tik jų tribūna, kurios devizas Teisingumas – valstybės pagrindas.

"JUSTITIA" platinamas visos Lietuvos spaudos kioskuose. Prenumerata organizuojama pačioje redakcijoje 2008 LIETUVA, Vilnius, Gedimino pr. 14 "JUSTITIA".

Norintiems skaityti šį dvisavaitinį teisininkų laikraštį Amerikoje, reikėtų kreiptis į laikraščio įgaliotinį: Mr. J.J. ARDYS 855 Greener Place Fairview, PA. 16415 Tel. 814-474-2206 Kaina metams \$16.

–KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ–

Tai Algirdo Gustaičio dienoraštis apie pabėgimą iš Lietuvos per Vokietiją iki D.P. stovyklos Hanau.

Aprašo lagerio gyvenimą, čiurlioniečius, įvairius koncertus, vaidinimus, sporto rungtynes

Suriša įvairius pasaulio įvykius su pabėgėlių kasdieniu gyvenimu.

Gausiai iliustruotas, 941 psl. Kaina \$30.00 & pašto išlaidos.

Devenų Kultūrinis Fondas
P.O. Box 10782
St. Petersburg, FL 33733

ŠVENTINIUS SVEIKINIMUS SPAUSDINKITE DIRVOJE

Likę nepilni du mėnesiai iki didžiųjų švenčių – šv. Kalėdų ir Naujųjų metų. O pagal seną ir gražų paprotį, tų švenčių laukiant, vieni vienaip, kiti kitaip atsimename savo gimines, draugus, pažįstamus. Siunčiame vieni kitiems sveikinimus, dovanas ar dar kitaip sugalvotus pasigarsinimus, kad esame jų neužmiršę, linkime sveikatos ir pridame dar kitų gražių žodžių.

Dirva iki šiol neragino, kaip geriau savo artimuosius prisiminti ir pasveikinti. Bet šiais metais jau norime pasiūlyti.

Čia spausdinam trijų dydžių sveikinimo korteles. Į visas jas, kaitaliojant raidžių didumą, galima daug ką įrašyti. Svarbu tik, kiek Jūs tam reikalui norit išleisti. Ne tik pasveikinti savo artimuosius, bet būkim atviri, ir savo laikraštį paremti.

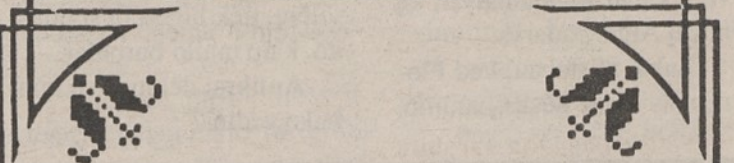
Mažiausia kortelė kaštuoja \$20.–, vidurinė \$30.–, o didžiausioji \$40.–. Į kortelę surašius sveikinimą ir pridėjus čia nurodytos sumos čekį, reikia atsiųsti Dirvai. Mes kortelę perrašysim laikraštinei raidėm ir atspausime šventiniuose Dirvos numeriuose.

Visi lietuviški laikraščiai su pagrindu dejuoja, kad leidimo sąlygos nepaprastai brangėja, o dėl vyresniųjų skaitytojų mirčių prenumeratorių skaičius mažėja. Tuo tarpu naujų pajėgių imigrantų, kurie Dirvą ar kitą lietuvišką laikraštį tuoj užsisakytų, beveik nėra. Todėl, kad galą su galu sudurtume, reikia visokios kitos talkos.

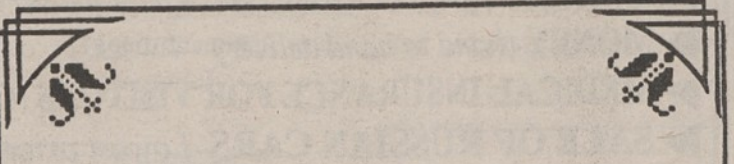
Šventinius sveikinimus Dirvoje pradėsime spausdinti lapkričio mėn. antroje pusėje.

Būsime dėkingi, jeigu į tą mūsų kvietimą atsiliepsit. Jūsų giminės ar draugai, pamatę tokį sveikinimą Dirvoje, tikrai apsidžiaugs.

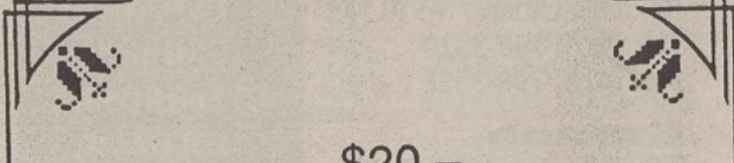
Jūsų DIRVA,
19807 Cherokee Ave.
Cleveland, OH. 44119

\$40.–

\$30.–

\$20.–

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

AMBASADORIUS

Vladas Vijeikis

Išgirdau tokią džiaugsmingą žinią, kad negalėjau vienas pergyventi. Kažkoks galvočius pasakė, kad pasidalintas džiaugsmas yra dvi gubas džiaugsmas. Tad nusukubėjau pas Florijoną tą džiaugsmingą žinią dalintis ir ją padvigubinti.

Florijonas atidarė duris ir kaip visada mostelėjo, kad sekčiau paskui jį. Reiškia veda į salioną. Bet neiškenčiau ir dar koridoriuje šūkte lėjau:

– Ar girdėjai? Florijonai, ar girdėjai?

– Ką girdėjau?

– Na, ar girdėjai tą džiaugsmingą žinią? Amerika paskyrė ambasadorių Lietuvai.

– Na, ir kas iš to?

– Kas iš to? Ar žinai, kas bus ambasadorium? Grynakraujis lietuvis. Nuo galvos iki kojų lietuvis. Dy pukų sūnus. Ir pavardė absoliučiai lietuviška. Rimas. Net vardas lietuviška senove dvelkia. Algis. Algirdas savo kalavija į Kremliaus vartus daužė. Pamatysi, ką mūsų Algis padarys.

Labai nustebau, kad Florijonas visai nesusijaudino.

Jam nei Amerikos ambasada nei Algirdo kalavijas nepadarė jokio ispūdzio. Tikėjau gero gėrimų pakilnojimo, o čia, šnipšt.

– Florijonai atrodai lyg apsiblausęs. Argi tau jokio džiaugsmo šis svarbus įvykis nesukelia?

– O ko čia džiaugtis? Kas tas naujas ambasadorius? Nieko apie jį negirdėjau. O tu ar girdėjai? Ką jis nuveikė? Atrodo, kad net tautinių šokių ansamblyje nebus šokęs. Ko čia džiaugsmingai šokinėti? Nematau jokio reikalo.

Čia supratau, kad Florijono prastoje nuotaikoje slypi kažkokia užuomina, kurią reikia atnarpinti. Tad sakau:

– Na, mums visiems džiugu. Bet tam naujam ambasadoriui ir visai jo giminei tikra šventė. Juk buvo labai daug kandidatų. Žinoma, daugumas patys save į kandidatus buvo įrašę. Tiems jokia šventė. Tad turbūt jų gailiesi? Tiek vilčių, tiek lūkesčių supliuško, kaip muilo burbulai.

Ar tikrai dėl jų savo nuotaką gadini?

– Ar matei koridoriuje tris didelius čemodanus? Labai elegantiški. Odiniai. Velniskus pinigus kainavo. Kam, tu manai, aš juos pirkau?

Čia labai suglumau. Nejaugi?

– Florijonai, nejaugi rengeisi į Lietuvą ambasadorium?

– O kodėl ne? Kuo aš blogesnis už kitus. Esu Amerikos pilietis. Nebuvau areštuotas. Nieko neprimušiau. Kokaino nenaudoju. Su mergom neprasidedu. Morgičius moku laiku. Tak sus nors ir keikdamasis taip pat laiku moku. Lietuvą pažįstu, kaip savo delną.

– Čia labai gražu. Bet ar padarei kokių pastangų, kad galėtum tą vietą užimti?

– Parašiau tris laiškus Bušui. Bet jis tiek užsiėmęs Gorbačiovo reikalais, kad gal nei neskaitė. Tad pasiunčiau senatoriams pareiškimus. Tik penkiasdešimčiai kongresmonams, nes pašto ženklai prakeiktai daug kainuoja. Žmona suknį su ilgom padelkom nusipirko. Vėl pasiutusios išlaidos. Reveransus ir pritupčiojimus mokėsi, kad susitikus su Anglijos karaliene žinotų, kaip reikia tupelėti. Baisiai įnykusi buvo į tą treniruotę. Mane vari-

nėjo. Aš turėjau važduoti tarną ir kas rytą į lovą kavą atnešti. Nei šis nei tas, bet jei rengiesi tokiai aukštai tarnybai turi ateitį pramatyti. Dabar viskas šuniui ant uodegos. Treniravausi ir aš. Tarpdury stovėjau ir svečius priiminėjau. Svečių, žinoma, nebuvo. Tad turėjo žmona eiti ir eiti. O aš ranką spaudžiau ir "how do you do" kartoju. Ir tas šuniui ant uodegos. O ką su čemodanais daryti? Vienas iš jų toks puikus. Gali kelis kostiumus sukrauti ir nuvežti visiškai nesuglamžytus. Koks ambasadorius suglamžytom kelnėm?

– Florijonai, tu savo puiybėje užmiršai mane. Ką

aš veikčiau vienas pasilikęs?

– Ko čia dabar verkšnoji. Pagal amerikietiškas tradicijas neužmirščiau savo draugų. Pasikviesčiau tave patarėju. Tik nežinau kokių reikalų. Bet ar tas svarbu.

Atsisveikindamas ištiesiau Florijonui ranką ir šiek tiek linktelėjau. Nei per mažai nei per daug. Florijonas spustelėjo ranką labai švelniai ir sako:

– Malonu buvo jus matyti. Tikiuosi susitikime dažniau. Mūsų tautų reikalai turi labai daug bendro.

Buvau tokio Florijono mandagumo labai paveiktas. Štai kur tikras ambasadoronis mostas.

LAIKRAŠTIS APIE PABALTIJO KRAŠTUS ANGLIŠKAI

Giedrė ir Darius Ambrozaičiai nėra žurnalistai, tačiau jiems tas netrukdo leisti vieną iš jauniausiųjų leidinių Amerikoje – "American Baltic News". Jie net negyvena didelėje lietuvių kolonijoje, o tolumoje provincijoje – Kalamazoo miestelyje, Michigane.

Pajutę, kad Amerikoje nėra pakankamai geros informacijos apie Lietuvą ir kitus Baltijos kraštus, jie sugalvojo leisti anglų kalba laikraštį, kuris teiktų angliškai skaitančiam amerikiečiui tokios žinias. Taip prieš pusę metų ir gimė jų kūdikis – "American Baltic News".

Pirmas numeris pasirodė 1991 m. gegužės mėn. data. Pradžioje, turbūt, net ir didžiausi optimistai negalvojo, kad šie žmonės ilgai ištesės savo užsimojimą. Tačiau pesimistai apsigavo, nes šis laikraštis dar tebeina, net vis stiprėja. Ir, galimas daiktas, jis dar ilgokai eis.

Šį leidinį Ambrozaičiai siuntinėja JAV senatoriams, kongresmanams bei kitiems įtakingiems žmonėms nemo kamai. Aišku, apie jokių darbų leidėjai nė negalvoja, tik rūpinasi, kad būtų galima kuo mažiau prie šio leidinio pridėti savo pinigų.

Paklaustas Darius Ambrozaitis – kas paskatino šį leidinį leisti, jis atsakė: "Noriu atiduoti bent mažą duoklę savo tėvynei Lietuvai". Tai, žinoma, yra taurus užsi mojimas, kurį, gaila, ne visi mūsų tautiečiai supranta.

Dariaus darbo nuoširdi rėmėja yra jo žmona Giedrė, kuri neseniai grįžo iš ilgesnės kelionės po Baltijos kraštus, kur rūpinosi laikraščiu medžiagos iš tų kraštų gauti. Apie jos kelionę ir užsimojimus rašė neseniai pradėtas leisti Lietu-

vos Telegramų Agentūros laikraštis "Žinia".

"Amerikan Baltic News" adresas: P.O. Box 19398, Kalamazoo, MI 49019-0398. Leidėjai laukia tal- kos: žinių, nuotraukų ir iš savo tautiečių.

Ed. Šulaitis

DIRVA \$30.00 METAMS

Viskam brangstant pa- brango ir Dirvos leidimas: popierius, spausdinimas, pašto ir darbo išlaidos. Vil- ties Draugijos valdyba rug- sėjo 10 d. tuos visus reika- lus svarstė ir nutarė Dirvos prenumeratos kainą pakelti. Dabar, nuo spalio 1 d. už Dirvą metams reikės mokėti \$30.00. Pusei metų \$17.00. Atskiro numerio kaina 65 centai.

Bet keliant Dirvos kainą vienu atveju daroma ir nuo- laida. Kadangi Dirvai labai reikalingi nauji prenumera- toriai, tai tris mėnesius – spalį, lapkritį ir gruodį, nau- jiems skaitytojams, kurie pa- tys užsisako ar artimieji jiems užsako, Dirva me- tams kaštuoja tik \$20.00.

Naudokitės šia proga. Užsakykite gimtadienį ar vardadienį švenčiant, suka- čių sulaukusiems, šventėms atėjus. Tai dovana ne vie- nai akimirkai, bet visienis metams.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
pristatomi į namus. Drabu- žiai, maistas, vaistai neri- botais kiekiais, BE MUITO. Savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
312-436-7772.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

"TORVIL" LTD.

FORMERLY L&J CANADIAN-EUROPEAN EXP.-IMP. CO.

**NEW LOWEST PRICES
DOOR TO DOOR DELIVERY**

**PARCELS TO
YOUR
HOMELAND**

NEW!!! AIR CARGO service (4 - 5 weeks delivery)

► **PARCELS PACKED BY CUSTOMER** (New and Used Clothing)
(min. 5kg/12Lbs., no max. limit)

► **STANDARD FOOD PARCELS**
(regular delivery)

► **EXPRESS FOOD PARCELS** (14 days delivery)

► **MONEY** (hand to hand delivery - 4 weeks)

► **MEDICAL INSURANCE FOR VISITORS** (Canada only)

► **SALE OF RUSSIAN CARS** Lowest prices - 3 months delivery
(Wolga, Lada, Samara = Sputnik, Moskvich, Tavria, Niva).

COMING SOON Ag. Farm Equipment for sale
(tractor, plough, seed sowing machine, etc.)

*Merry Christmas
and Happy New Year
1992!!*

New dealers welcome

CANADA

Head Office

63 Galaxy Blvd., Unit #7,
Rexdale, Ontario M9W 5P1
Tel: (416) 798-3320
Fax: (416) 798-3321

Branch

TORVIL PARCELS
404 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416) 534-3860
Fax: (416) 533-4910

LITHUANIA

LATVIA

ESTONIA

UKRAINE

BYELORUSSIA

MOLDAVIA

ARMENIA

GEORGIA

St. PETERSBURG

MOSCOW

U.S.A.

Head Office

2136 West Chicago Ave.,
Chicago, Ill. 60622
Tel: (312) 278-5258
Fax: (312) 278-0875

Branch

R&R INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway, Buffalo,
N.Y. 14212
Tel: (816) 894-9880
Fax: (716) 894-9880
ACCEPT PARCELS BY UPS

CLEVELANDE ir apylinkėse**ŠALFASS
SUAŽIAVIMAS**

ŠALFASS-gos Metinio Visuotinio Suvažiavimo, įvykstančio 1991 m. lapkričio 16 d., šeštadienį, 11:00 val. ryto, Clevelando Lietuvių namuose, 877 East 185-St., Cleveland, Ohio 44119 Telefonas (216)-531-2131

DARBOTVARKĖ

1. Suvažiavimo atidarymas.
2. Prezidiumo sudarymas. Darbotvarkės priėmimas.
3. Mandatų ir rezoliucijų komisijų sudarymas.
4. Sveikinimai žodžiu ir raštu.
5. Praėjusio suvažiavimo protokolo skaitymas ir priėmimas.
6. ŠALFASS-gos varžybinės programos. 1992 m. varžybinis kalendorius.
7. ŠALFASS-gos santykiavimas su Lietuvos Tautiniu Olimpiniu Komitetu ir kitomis Lietuvos sporto institucijomis, organizacijomis bei klubais.
8. IV-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės:
 - a) Bendra apžvalga, analizė,
 - b) JAV ir Kanados Išvokos K-tų pranešimai, apyskaitos,
 - c) Išvados.
9. Lietuvos dalyvavimas tarptautinėse varžybose:
 - a) Pasaulinėje Žiemos Olimpijoje 1992 m.,
 - b) Pasaulinėje Vasaros Olimpijoje 1992 m.,
 - c) Kitose tarptautinėse varžybose,
 - d) ŠALFASS vaidmuo.
10. Lietuvių sporto fondas.
11. ŠALFASS-gos statuto pakeitimų pasiūlymai, jei tokių būtu.
12. Sportinės spaudos reikalai.

*Pietų pertrauka
2:30 – 3:30 val p.p.*

13. Einamieji reikalai:
 - a) Administraciniai reikalai: Finansinė atskaitomybė, Narių metinė registracija, ŠALFASS pareigūnų atsakomybė, etc.
 - b) Narių rėmėjų, globėjų, mecenatų telkimas.
 - c) Pabaltiečių Sporto Federacijos reikalai.
 - d) Santykiai su JAV ir Kanados sporto vadovybėmis (AAU, TAC, etc.)
 - e) Kiti reikalai:
14. Pranešimai žodžiu ir raštu:
 - a) Centro V-bos pirminko, gen. sekr., išdininko, kitų (jei yra).
 - b) Sporto apygardų: Kanados, Rytų, Vid. Vakarų. Veikla, apyskaitos.
 - d) Sporto šakų komitetų (pageidautina tik raštu): krepšinio, tinklinio, lengv. atletikos, plaukimo, lauko teniso, stalo teniso, šaudymo, golfo, šachmatų, slidinėjimo, ledo ritulio, biathlono, kėgliavimo, raketbolo / skvašo, futbolo (soccer), softbolo.
15. 41-jų ŠALFASS-gos žaidynių org. k-to pranešimas. Apžvalga ir apyskaita.
16. Š.A. lietuvių krepšinio rinktinės "Vėjas" pranešimas.
17. Ryšiai su Lietuvių Bendruomene. LB-nės atstovų pranešimai.
18. ŠALFASS-gos Garbės Teismo pranešimas.
19. ŠALFASS-gos Revizijos Komisijos pranešimas.
20. Diskusijos dėl visų pranešimų.
21. ŠALFASS-gos Centro Valdybos, Revizijos Komisijos ir Garbės Teismo rinkimai.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę pirmas Lietuvos Kariuomenės šventės

MINĖJIMAS – BALIUS

Įvyks lapkričio 23 d., šeštadienį 7 val. vak. Lietuvių namų salėje.

Minėjimo programoje kalbės visuomeninkas, Dirvos redaktorius Balys Gaidžiūnas – Kelionė Lietuvon ir naujai pabudinti prisiminimai.

Meninę dalį atliks Clevelando vyrų vienetas vadovaujamas muziko Raimondo Kavaliausko.

Po to vakarienė, Petrono muzika, šokiai, loterija.

Įėjimas 20 dol. asmeniui.

Bilietus užsisakyti pas V. Janušį telef. 481-4199 ar St. Butrimą telef. 481-2130

Rengia Clevelando Ramovėnai.

22. Naujos Centro Valdybos prisistatymas.

23. Klausimai ir sumanymai.

24. Rezoliucijos ir suvažiavimo uždarymas.

Pastaba: Norintieji darbotvarkę papildyti, prašomi savo pageidavimus pranešti C. V-bos sekretoriui Algimantui Tamošiūnui, 317 S. Catherine Ave., La Grange, IL 60525.

Tel. 708-354-2516

Galutinė darbotvarkė bus priimta suvažiavime.

**REIKALINGI
TALKININKAI**

Šv. Jurgio parapijos Šalpos Centras š.m. lapkričio 25 ir 26 dienomis dalins Padėkos Dienos krepšius parapijos apylinkėje skurstantiems. Centrai reikalingi savanoriai talkininkai, kad tomis dienomis paruoštų krepšius paskirstymui. Galintieji padėti prašomi pranešti klebonui kun. J. Bacevičiui (431-5794). Šalpos Centras minėtomis dienomis veiks nuo 9 val. ryto iki vidurdienio. Ger. J.

TRADICINĖS KŪČIOS

Šv. Jurgio parapijos salėje prasidės 9:30 val. vakaro š.m. gruodžio 24 d. Norintieji jose dalyvauti prašomi kreiptis į kleboną kun. J. Bacevičių (431-5794). Ger. J.

**KROATŲ-AMERIKIEČIŲ
DRAUGIJA**

Prašo clevelandiečių humanistinės pagalbos Kroatijos žmonėms, kurie šiuo metu kovoja už nepriklausomybę. Drabužiai, negendan-tis maistas ir medicinos reikmenys priimami Šv. Pauliaus kroatų bažnyčioje, 1369 East 40th St., Cleveland Informacijai gauti skambinkite į Šv. Pauliaus bažnyčią 431-1895. Ger. J.

APARTMENT FOR RENT
LAKE SHORE –185 St. Area Large, modern, 1 bedroom apt. Appliances, air cond. Garage. Quiet bldg. No children. No pets. Lease. \$325 Per Month. Telf. 338-3205

LAIŠKAI... DIRVAI**DAR DĖL PILIETYBĖS**

Susidomėjęs skaičiau Algirdo Budreckio straipsnį Dirvos 46-tame numeryje apie dabartinės Lietuvos valstybės pažiūrą į užsienyje gyvenančių lietuvių pilietybės klausimą. Pagal dr. A. Budreckį dabartiniai Lietuvos įstatymai nupiliatino visus lietuvius, gyvenančius už Lietuvos ribų.

Reikia sakyti, kad tokie įstatymai smarkiai įžeidžia visus, kurie dėl politinių pažiūrų ir persekiojimų, turėjo apleisti savo Kraštą. Būdami užsienyje, per pusę šimtmečio tie išeiviai daug sielo josi ir dirbo dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Keista, kad staiga mūsų Lietuva jų nenori...

Jei JAV įstatymai leidžia savo piliečiams turėti dvigubą pilietybę (kaip rašoma Algirdo Budreckio straipsnyje), tai nesuprantama, kodėl Lietuva norėtų atstumti nuo savęs savo krašte gimusius žmones. Manytina, kad atgimstantieji Lietuvai būtų daugiau naudos turėti kuo daugiau etniškų lietuvių savo piliečiais. Tie lietuviai piliečiai jautų didesnę pareigą prisidėti prie Lietuvos atstatymo ekonomiškai ir politiniai.

Amerikos Lietuvių Bendruomenės vadovybė turėtų reikalauti, kad tas įstatymas būtų pakeistas, nes jis Lietuvai žalingas. Po to, turėtumėm siekti per JAV kongresą, kad tiems Amerikos lietuviams, kurie norėtų, galėtų gauti dvigubą pilietybę.

Jei dvigubą pilietybę gali turėti žydų ir kitų tautybių Amerikos piliečiai, kodėl ne lietuviai?

V. Banevičius,
Westborough, MA.

**JAKUBS AND SON
Laidojimo Istaiga**

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą mūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

NAUJI DIRVOS SKAITYTOJAI

Džiaugiamės, kad galime paskelbti ir pasveikinti 13 naujų Dirvos skaitytojų. Štai jie:

Jurgelis Jonas,
Morland, OH.
Kučinskas Arūnas,
Monterey, CA.
Čapas Edmund,
E. Pittsburg, PA.
Pliodžinskas R.,
Richmond Hts, OH.
Barauskas Valerija,
Bloomfield Hills, MI.
Astasaitis Benita,
Troy, MI.
Snarskis Danutė,
Thompson, CT.
Kazlauskas M.,
Winter Park, FL.
Kaminskas Valeria,
Corona Del Mar, CA.
Mačys Genius & Dalia.,
Cleveland OH.
Leveckis Danutė, M.D.,
Harbor Spring, MI.

Leveckis Algis,
Scituate, MA.
Glauberson Dalia,
Jackson Hts., N.Y.

RAŠYTOJAS ANDRIUS MIRONAS-NORIMAS

Andrius su žmona Ona nuo lapkr. 9 d. išvyksta į dukraitės Romos vestuves, šiaurinėn Kalifornijon, kur išbus ilgiau. Svarbiais reikalais pasiekiamas telefonu 213-663-8933. Visiems draugams, pažįstamiems ir jo kūrybos rėmėjams linki smagių žiemos švenčių.

AČIŲ UŽ PARAMĄ

Elena Gureckienė, mirus Dr. Ksaverai Žilinskienei, vietoj gėlių prie kapo, Dirvai paremti atsiunte \$25.00. Ačiū už paramą.

PRANEŠIMAS SPAUDAI

Lapkričio 25 d., penktadienį, 7:30 val. vak., Balze-

ko Lietuvių Kultūros muziejuje įvyks iškilmingas parodos "LIETUVIŲ DAILĖS TILTAS: 25-MEČIO PARODA" atidarymas.

Parodoje dalyvauja trylika menininkų. Visi Lietuvių kilmės, tačiau skirtingų likimų. Kas jungia šiuos dailininkus tarpusavyje ir su Balzeko muziejumi – negalvojant apie jų lietuviškas šaknis – yra tai, kad per praėjusius 25 metus visi šie menininkai surengė muziejuje savo individualines parodas. "LIETUVIŲ DAILĖS TILTAS" suteiks jiems progą ne tik vėl eksponuoti savo meną muziejuje, bet ir palyginti vienas kito kurybinio darbo rezultatus.

Parodoje dalyvauja: Ni-jorė Banienė, Romas Dalinkevičius, Jonė Karužaitė, Antanas Lipskis, Jadvyga Paukštienė, Zita Sodeikienė, Magdalena Stankūnienė, Ada Sutkuvienė, Jonas Tričys, Gintarė Uogintaitė, Edvardas Walaitis ir Giedrė Žumbakienė.

Visi kviečiami atsilankyti į atidarymą. Po atidarymo bus pasisvečiavimas. Paroda tęsis iki gruodžio 31 d.

MAŽEJA NEDARBAS?

Spalio mėn. Ohio valstybėje bedarbių skaičius nukrito iki 5.5% nuo rugsėjo mėn. 6.4%. Tuo tarpu visame krašte spalio mėn. bedarbių buvo 6.8%.

Statistikos rinkėjai spėja, kad Ohio bedarbių skaičiaus sumažėjimas galėjo pasireikšti kad, dėl įvairių priežasčių žmonės mažiau ieškojo darbo (gal dėl liūdnų darbo perspektyvų visame krašte?). Ger.J.

VARGINANTIS TRANSOHIO TYRINĖJIMAS

TransOhio Taupymo Bankas šiuo metu tikrinamas federalinių taupymo reguliatorių. Peržiūrimos visos banko paskolos, kurios yra didesnės negu \$500,000. Reguliatoriai jau antrus metus spaudžia TransOhio banką sutelkti bent \$130 milijonų naujo kapitalo, kad padengtų neva rizikingus aktyvus. Tai neįmanoma šiuo metu, nes investuotojai yra labai atsargūs dėl investavimų taupymo bankuose. Ger.J.

Ger.J.

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Balanda E., Cleveland	5.00
Laučė J.S., Estes Park	20.00
Ripškis K., Chicago Hts.	20.00
Pupinikas J., St. Pete.	5.00
Jacikevičius B., Wlby	5.00
Johansonas H., Wlwk.	5.00
Vėlyvis J., Cleveland	5.00
Kartanas J., Omaha	5.00
Kiršonis A., Rancho	
Palos Verdes	50.00
Per Grinių A., Detroit	20.00

Jam niekad žingsniai nebuvo alsūs.
Ir nesustojo po sekmės pirmos –
Jo akys, rankos, žodžiai, balsas
Visur atrado džiaugsmo, šilumos!
J. Jakštas

A.†A.

ALEKSANDRAS LAIKONAS 1912 V. 24. – 1986 XI 22.

Penkerių metų mirties sukaktyje-lapkričio 22 d., prašome gimines, draugus prisiminti Aleksandrą savo maldose

Žmona
Duktė
Brolis

A. A.

TATIANAI PARULIENEI

Amžinybėn iškeliavus, liūdinčias jos dukteris – IRENĄ KRIAUCĖLIŪNIENĘ, REGINĄ KUČIENĘ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame

L. Dainauskienė
O. Daškevičienė
Br. Variakojienė
V. Lenkevičienė
M. Saliklienė
M. Ročkuvienė

A. A.

TATIANAI PARULIENEI

mirus, jos mieloms dukterims IRENAI KRIAUCĖLIŪNIENEI su vyru dr. LEONU ir visa šeima bei REGINAI KUČIENEI su vyru VIKTORU ir visa šeima giliausią užuojautą reiškia

Barbara ir Teodoras Blinstrubai,
Stella ir Augustas Paškoniai,
Severina ir Nardis Juškai,
Daiva ir Raimundas Panarai

A. A.

KAZIMIERAI KALVAITIENEI

Clevelande mirus, jos dukrai ELEONORAI GRIGONIENEI, sūnams: JUOZUI ir Lietuvoje gyv. ALFONSUI bei jų šeimoms reiškiamo širdingiausią užuojautą

Jonė, Kazys Karaliai
ir dukros

MIRĖ JUOZAS BALTRUŠIS

Gauta žinia, kad 1991 m. spalio 16 d. Kauno ligoninėje mirė teisininkas, Lietuvoje buvęs advokatas, okupacijų metais – melioratorius, keltininkas ir kitų bėdos profesijų lietuvis.

Velionis Kaune, netoli jo gyvenimo namo, buvęs kliudytas automobilio, partrenktas žemėn, sulaužyti jo kojos kaulai. To paties automobilio vairuotojas sužeis-

tą nuvežė į ligoninę. Ligonis, gavęs medicinos pagalbą, jautėsis gerai. Tačiau po kelių dienų padėtis pasikeitė, atsiradus kraujo krešuliui. Dieną vėliau ištikusi mirtis.

Juozas Baltrušis, kaip ir kitų jo šeimos narių (žmonos – Sibiro tremtinės, sūnų: Algimanto ir Šarūno bei jų artimųjų) nueitasis kelias, pakeltos kančios šaukiasi juristo aprašo – kaltinimo mūsų tautos genocido vykdytojams – komunistų partijai.

Velionis Juozas Baltrušis daugelį metų gyveno kaip atsiskyrėlis, vienas savo namelyje, nenorėjo bendrauti nė su senais draugais. Bendrai vengė susitikti su žmonėmis. Jis nuolat jautė baimę, kad jį persekioja. Prieš kelis metus buvo sugrąžinta jo tikroji pavardė, jokių sankcijų už savavališką pavardės pasikeitimą netaikant... Ir vistiek baimė ir nepasitikėjimas lydėjo jį visą gyvenimą.

Juozas Baltrušis, kilimu žemaitis, gimęs 1911 m. birželio 13 d. Kalakutiškės km., Rietavo valsčiuje.

Mečys Valiukėnas
1991. XI. 5 d.

Girdvainis V., Chicago	20.00
Paovys J., Grand Rapids	5.00
Staškus J., St. Pete B.	10.00
Vidūnas J., Auburn	20.00
Jakubauskas J., Juno B.	10.00
Dilys H., Chicago	15.00
Kinderis J. Chicago	5.00
Maciūnas D., Salt Lake C.	10.00
Tumas L., Santa Monica	20.00
Aleksandrūnas V. Glendale	50.00
Kiaunė K., St. Pete.	5.00
Rožanskas K., Chicago	20.00
Račys M., Canada	20.00
Yurkus J., Webster	5.00
Sniečkus V., Euclid	10.00
Čerėkas N., Warren	20.00
Mačionis R., Southgate	5.00
Momkus V., Chicago	20.00
Gontar G.H., St. Louis	5.00
Macijauskas J., Canada	5.00
Zaparackas A., W. Bloomfd	7.00
Vilkutaitis V., Cleveland	10.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame